

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyilttér közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1917.

Főszerkesztő
Stauber József.

Vasarnap, május 20.

Vétkes taktika.

Világosan kitűnik a választójog körül folyó hírlapi vitából, hogy a parlamenti ellenzék a szavazati jognak olyan kiterjesztését akarja, amelyen a magyar nemzeti érdekekkel összeegyeztethető. Ugyanezt az elvi álláspontot folalta el a kormány és a többség az 1913-beli választási törvény megalkotásánál, s ugyanezen áll ma is. Mindamellett az ellenzék magát az általános, titkos szavazati jog hívének, a demokrácia szószólójának tünteti fel, a kormányt pedig reakciónak, a demokrácia ellenfelének, csupán azért, hogy ürügye legyen a kormány ellen hangulatot kelteni és támadást intézni. Az ellenzék tehát a kormány nemzeti színű lobogójára ráfogja, hogy fekete, a saját nemzeti színű zászlajára pedig ráfogja, hogy az vörös és azt hiszi, hogy ezzel igazolva van a kiméletlen harc a két tábor közt.

Az ellenzék egyes árnyalatai közt nagyobb az eltérés a választójogról való telfogásban, mint köztük és a kormány közt, mégis heves küzdelemre szervezkednek azzal a kifejezett szándékkal, hogy a kormány helyzetét megnehezítsék, megingassák. Andrássy Gyula gróf lapja nyíltan bevallotta, hogy a radikális és kevésbé radikális ellenzéki árnyalatok szövetkezését kizárólag ez a taktikai szempont teszi kívánatossá.

Ezzel azonban azt is elárulja az ellenzék, hogy ránézve a választójogi kérdés megoldása nem kiváló fontosságú közcél, hanem önző törekvéseinek eszköze s hogy a széles néprétegek érdekét nem abból a meggyőződésből vette ajkára, hogy azt megvédeni a kormánnyal szemben szükséges, hanem üres taktikából. Ok tehát a maguk hatalmi vágyának a szekere elé szeretnék befogni a népet, a demokráciát.

Ez a taktika mindenekelőtt hamis, mert jogot ígér azoknak, akiket pártszolgálatra akar megcsipni. De vétkes is ez a taktika nagyon, mert a parlamenti viszályok kiélesítésére számít a világháború idején, amikor a közéleti erők egyesítése oly életbevágóan fontos és bizalmatlanságot, elégedetlenséget szít a nép körében, melynek pedig jólétét, érdekeit, politikai érvényesülését a kormány igazán a szívében viseli, melynek tehát a politikai élet fölkavarása csak kárára lehet.

Végül vétkesen könnyelmű és veszedelmes ez a taktika magának az ellenzéknek a magatartására nézve,

mert a radikálizmus és a nemzeti érdekek összeegyeztethetetlen lévén, megeshetik, hogy a radikális jelszó alatt megindított küzdelem merőben a nemzet érdeke ellen fordul. Azon pedig aztán bajos dolog lesz segíteni.

Meghiusult az olaszok minden áttörési kísérlete.

Budapest, május 19. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Egyes arvonál szakaszokon az orosz tüzérseg tevékenysége a mi megtorló tüzelésünket váltotta ki. Egyébként nincs jelenteni való.

Olasz haretér:

A tizedik Isonzó-esetának hetedik napja ismét heves harcban telt el. Kuzától délnyugatra az Isonzó balpartján befészkelte olaszok hiába igyekeztek állásaikat kibővíteni. A Plava-Salconi völgyoszorostól keletre levő vonalaink az ellenség mindenféle kaliberű ágyúinak tartós tüze alatt állottak. Az olasz gyalogság, amelynek nehéz veszteségeit szakadatlanul új csapatok harcbevetésével pótolják, erőfeszítéseit ezen a területen főleg a vodíei magaslatok ellen irányította, amelyek ellen ismételten sűrű oszlopokban intézett rohamot. Hála a védők hősiességének, akiket a tüzérseg és a harcban résztvevő repülők kitűnően támogatottak, valamennyi roham véresen összeomlott. Különös dicséret illeti a II. Vilmos császár nevet viselő kassai 34. gy. e. osztagait, a bátor Perner ezredes által vezetett nyugatgalíciai 32. népf. gyalogezredet és a 40-ik cs. és kir. népf. zászlóalj. Görzöttl keletre az olaszok ismét megkísérelték, hogy tüzérsegi előkészítés nélkül indított tömegtámadással áttörjenek. Ennek a kísérletnek sem volt más eredménye, mint az előző napon. Állásainkat kivétel nélkül megtartottuk. Az élénk csatározás, amely ezen a szakaszon éjszaka tartott, részünkre több mint 150 foglyot, köztük 2 tisztet eredményezett. Repülőink légi harcokban 2 ellenséges repülőgépet lőttek le, egy harmadikat pedig Verjbonnal puskatűzzel szedtünk le. Az eddigi eredmény, amelyet a bátor isonzó csapataink ellen már egy hete folyó harcokban az olaszok elérték, csupán a plavai hidfőállásuknak egy alig két kilométernyi körzetre terjedő kibővítéséből áll. A flitschi és Plöcken területen, valamint a tiroli harcvonal több szakaszán az ágyútűz mindkét részről tetemes erősségre növekedett. Déltiroiban Laghinál és a Barcola szoroson felderítő osztagaink behatoltak az ellenséges állásokba és a védőcsapatokat elfogták.

Budapest. A sajtószállásról jelentik: Ma eddig az Isonzó frontról csakis tüzérsegi harcokat jelentenek. Az ellenségi gyalogsági támadások elmaradtak.

Zürich. A párisi katonai körökben nagyon kevés reményt fűznek az olaszok offenzívájához. Bizonyosra veszik, hogy Ausztria-Magyarország hadereje az olaszokkal szemben megállja a helyét. Franciaország és Anglia kiterőszakolták Rómában az olasz had-

seregek támadását és ez csak azért történt, mert legalább kifelé fenn akarják tartani az egységes harcvonal látszatát. Hogy az olasz offenzíva nem könnyíti meg a nyugati helyzetet, azt Párisban nagyon jól tudják és nem is várnak az olaszoktól nagyobb sikereket.

Délkeleti hadszíntér:

Nincs újság. — A vezérkar főnöke.

Lugano. Az olasz front eddigi harcainak leírásából kiderül, hogy az olaszok véres veszteségei rendkívül nagyok voltak. A Corriere de la Sera elmondja, hogy 14 hónapig készültek az olaszok a Kuk hegy megtámadására és két napig tartó rendszeres ágyútüzelés után támadták meg. Azonban az osztrák-magyar ellenhatás és az osztrák-magyar gyalogság utólérhetetlensége földalatti folyosókon folytatott védelmet az olasz tüzelés ellen. Ezután 5 olasz oszlop indult rohamra, ezek közül azonban csak egy tudott kifejlődni, ez is szoros helyzetbe jutott és kénytelen volt megállni. Azok az olasz támadó csoportok, melyek az Isonzó jobbpartján sok helyen előtörttek, nem végezhettek el földadatukat, mert az Isonzó megáradt, sodra sebesebb lett. Az olasz támadások a Plavánál lassúak voltak. Rohamukat Dragomila alatt az osztrák-magyar csapatok ötször visszavetették. Minden alkalommal kénytelenek voltak tartalékaikat bevonni.

Bécs. Genfi táviratok szerint a párisi lapok jelentik, hogy az Isonzó harcvonalon eddig hétszáz ezer főnyi olasz hadsereg vett részt.

London. A Reuter-ügynökség jelenti az olasz frontról: Az olaszok támadásait britt néhez tüzérseg hathatósan támogatja.

Eredménytelen angol támadások.

Berlin, május 19. (Hivatalos.) A nagytőhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

A tengerpart és a St.-Quentin között a tüzérseg tevékenysége több szakaszon erősödött és éjjel Ache-Ville és Gavrelles között nagy hevessegre fokozódott. Az angolok támadása, amelyet ennek a tűznek a védelme alatt az Arras—Douai ut mindkét oldalán indítottak, elhárító tűzünkben összeomlott, éppoly eredménytelenek maradtak az ellenség előretörései Monchytól keletre:

A német trónörökös hadcsoportja:

Az Aisne és a Champagne arvonalon az élénk tűz tovább tart. Brayenél a franciák egyik árkának elvétele által állásunk további kijávitását érték el. A Mont d'Hiveren az ellenségnek egy éjjeli előretörését szívós kézigránát harcban visszavertük. A kedvezőtlen időben a repülők tevékenysége az utóbbi napokban csekély volt. Tegnap 10 ellenséges repülőgépet lőttünk le.

Keleti haretér:

Az oroszok tüzérsegi és aknatűzét az Aa és a Duca között, Lucktól nyugatra a Zloczow—Tarnopol-i vasut mindkét oldalán és a Narajowkánál élénken visszavertük.

Macedóniai haretér:

Az ellenség az utóbbi napok kudarcátán támadását nem újította meg. A tüzérsergi tűz ismét gyengébb lett. — **Ludendorff**, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Művészet és hadikölcsön.

— Fővárosi tudósítónktól —

A hadikölcsön propagandának, mint minden igaz, nemes és hazafias mozgalomnak: lelkes szolgálói a művészek is. Most azonban nem arról a propagandáról emlékezünk meg, amelyet a színpad művészei teljesítenek a hadikölcsön népszerűsítése körül, hanem arról a művészetéről, amelynek kifejtésére nagybankjaink adtak alkalmat hadikölcsön-plakátjaiknak a kibocsátásával. Utón-utfélen pompás, színes és mindenektől ötletes falragaszokon magyarázzák nagybankjaink a hadikölcsön célját, aláírásának módját, de minden magyarázó szöveg nélkül is beszédesek ezek a plakátok: a művész ötlete, esetje adott életet a paletta színeinek. Itt van például a Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. pompás plakátja: egy magyar baka szuronysegezve áll a vért, egy hatalmas aranypénz mögött, mely nagyságával szinte szimbolizálja a nemzet áldozatkészségének a nagyságát és a hadikölcsön védő erejét: hiába támad a szuronytenger, az egyedülálló baka felé. Készül a többi nagybankok színes, allegorikus plakátja is. Így nyer színes és mégis stilszerű képet az utca olyan helyeken is, ahol azelőtt szürke redőnyök és rácsok csak sejtetni engedték a falak mögött lezajló hatalmas pénzügyi forgalmat. Most ezek a színes felhívások is hívják, figyelmeztetik a közönséget, hogy kinek mi a kötelessége, ezek az allegorikus képek is emlékeztetnek mindenkit arra, hogy miért kell jegyezni a hadikölcsönt. A művészet így talál itt igaz alkalmat arra, hogy ihletett képességgel szolgálja a most legnagyobb célt: a hadikölcsön célját.

Ez a törekvés nem lehet eredménytelen, mert bizonyos, hogy a még szunnyadó erőket is új életre kelti és hőses ária indul meg a jegyzéseknek. Sokan vannak, akik csak most esznelnek arra, hogy mi a jelentősége a hadikölcsönnek, mik az aláírás módzatai, mik az előnyei: mindezt csak most tudják meg, de most már megértik azt is, hogy ez elsőrangú üzlet is, legjobb befektetés, legjózanabb kamatoztatás és oktan mindenki, aki házardul könnyelmű módon kockáztatja megtakarított keresményét, ahelyett, hogy hadikölcsönkötvényekbe fektetné be minden gyümölcsötetésre váró pénzét. Dolgozni, takarékoskodni, okosan gyümölcsötetni: ez a legnagyobb művészet, amelyre képes minden igaz, okos, józan és előrelátó ember, aki mások kárán okulva és bölcs megfontoltsággal cselekedve jegyzi a hadikölcsönt.

A hatodik hadikölcsön jegyzésének megkezdése óta több millió koronát irtak alá Aradon. A jegyzések most is folynak, de mint ez rendszeresen történni szokott, a tömeges jegyzések a határidő első felének utolsó napjaiban, tehát 24-ikén és 25-ikén fognak megtörténni. 25-ikén túl a hadikölcsön száz koronánál 30 jutással megdrágul. A mai jegyzések a következők:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál fokozódó érdeklődés mutatkozik. Az eddigi jegyzések összege 1470000 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma 583.100 koronát jegyeztek. Az összes eddigi jegyzés 1.202.150 koronát tesz ki.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál ma jegyeztek: Vásárhelyi Dezső 20.000, Verzár Mártonné 12.000, N. N. 6000, özv. Kohlbauer Ferencné 5000, N. N. 10.000, özv. Széll

Józsefné 1000, Puhl Mária 1000. Az összes jegyzés 146.500 kor.

Aradi Központi Takarékpénztárnál ma 12.000, eddig összesen 300.400 koronát jegyeztek.

A Viktória Takarékpénztárnál az eddigi jegyzések összege 114.700 koronát tesz ki.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál Izsák Izidor (Boffej) 5000, kisebb tételekben 12.000 koronát jegyeztek. A végösszeg itt 206.000 korona.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a kereskedelmi miniszter ur a 6. hadikölcsön jegyzésével járó munkálatok érdekében június 12-ig a pénzügyre névre felfüggesztette a vasárnapi munkaszünetet, június 12-ig tehát a pénzügyre pénztárait nyitvatartathatják és hivatalaikban akadálytalanul dolgozhatnak.

Halálra ítélték Adler Frigyeset.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A bécsi kivételes törvényszék ma délután egynegyed órai tanácskozás után kihirdette Stürgkh gróf osztrák miniszterelnök gyilkosának, Adler Frigyes dr.-nak bűnügyében az ítéletet.

A bíróság kötél általi halálra ítélte Adler drt.

Bécsből telefonálja tudósítónk:

(A tárgyalás.)

Negyed tíz órakor kezdődött ma a tárgyalás. Ma is legelsőnek dr. Adler Frigyes jelenik meg a teremben. Felneéz a karzatra és üdvözlö az első sorban ülő feleségét és több barátját. Utána belép dr. Höpler ügyész, akit Adler Frigyes meghajlással üdvözl. Bevonul a bíróság.

Dr. Heidt elnök a megnyitás után azt a kérdést intézi dr. Adler Frigyeshez, vajon nincs-e semmi kifogása az ellen, ha néhány ténybeli tanúnak jegyzőkönyvbe foglalt vallomását összefüggően felolvassa? A vádlott ezzel egyetért.

Az elnök tehát felolvassa azoknak a vallomását, akik Stürgkh gróf meggyilkolásakor a Meisel és Schadn-fogadó éttermében jelen voltak, így Toggenburg gróf tiroli helytartó, Aehrenthal Lexa báró kapitány, Gomperz lovag, Löcker Hugó, a fogadó igazgatója, más étkező vendégek és néhány tiszt vallomását. Ez a felolvasás közel félórát tart, majd így szól az elnök a vádlotthoz:

— Dr. Adler ur, most pedig kérem szépen, legyen szives a tanuvallomásokra észrevételeit megtenni.

Adler Frigyes dr.: Annak idején, még az elővizsgálat során, helyreigazítottam néhány lényegtelen eltérést a tanuvallomásokban, mivel pedig az államügyész urnak a vádiratban foglalt leírása tökéletesen megegyezik az én előadásommal, nincs okom, hogy most valamely vallomást kifogásoljak.

(A bűnjelek.)

Az elnök behozatja a bűnjeleket és egy nagyobb csomagból előveszi azt az ismétlőpisztolyt, amelylyel Adler Frigyes dr. 1916. október 21-én Stürgkh gróf miniszterelnököt lelőtte.

— Ez-e az az ismétlőfegyver, a melyet ön használt? — kérdi.

A vádlott: Ez az.

Az elnök felszólítására ezután Adler Frigyes elbeszéli, mikor és hol vásárolta a fegyvert s miközben erről szól, hozzá lép egy igazságügyőr s halk hangon figyelmezteti, hogy ne álljon a vádlottak padja előtt, hanem menjen az elnöki emelvény elé a közepre, mert ott kell állania. Az elnök türelmetlenül és bosszusan rászól az igazságügyőrrre:

— Hagyja ott, a hol áll. Ha akarok majd valamit, magam meg fogom mondani neki. Doktor ur kérem, csak álljon ott az asztalnál nyugodtan.

(Hogyan történt a merénylet.)

A vádlott az incidens után pontosan és gondosan elmondja, hogy miképen használta a

fegyvert, közben felmegy az elnöki emelvényre egészen közel az elnökhöz s megmutatja neki hogyan tolt a závárt és a fegyver szerkezetén meg is teszi a megfelelő nyomásokat. Kitér arra is, hogy az étteremben az ő asztala és a miniszterelnöké között egy hölgy ebédelt, tettének végrehajtását tehát halogatnia kellett, nehogy az illető hölgyet érhesse a golyó.

Mikor az ebédő hölgy eltávozott és egyetlen pincér sem volt a teremben, — így folytatja — akkor szinte magamhoz beszélve így gondolkodtam: „Most rajta, meg kell történnie.” Lődtöttem magamon egyet, a miniszterelnök mellett teremtem és agyonlőttem.

Az elnök: Milyen távolságra tartotta a fegyvert gróf Stürgkh fejétől?

A vádlott: Nos, úgy, körülbelül 30-50 centiméternyire.

Az elnök: Nem tudná a jelenlevők közül valakinek a fején megmutatni?

Dr. Harpner védő (a vádlotthoz): Kérem, mutassa meg talán rajtam. (A védő odalép és odahajítja a fejét dr. Adler Frigyeshez, aki védőjének fején, magasra emelt kézzel megmutatja, hogy tartotta a pisztolyt gróf Stürgkh fejének irányozva és hogyan sütötte el.)

Az elnök kérdésére elmondja azután, hogy tulajdonképen nem célzott, a fegyver célzó-készülékét nem igazította be a légybe, csak a pisztoly csövét fixírozta és a lövés eldördülése után nem az volt az első gondolata, hogy vajjon elérte-e célját és meghalt-e gróf Stürgkh, hanem az járt a fejében, hogy elvégezte, amit akart. A következő pillanatban arra szegeződött minden gondolata, hogy a teremben tisztetek vannak, talán kardot rántanak és leütik őt.

Az elnök figyelmezteti arra az ellentmondásra, hogy az elővizsgálat során azt vallotta, hogy a gyilkosság után menekülni próbált, nem akarta, hogy a tisztetek agyonverjék, mert szerette volna perének végtárgyalását megérni, most ellenben azt állítja, hogy menekülése ugyazólván reflexmozgás volt, az önvédelem cselekedete.

Adler Frigyes dr. nem lát ellentmondást a két vallomás között, tényleg helyes volt az az állítása annak idején, hogy meg akarta érni perének tárgyalását, később átgondolva mindent, ez a motívum is szerepelt gondolatfűzése között, de csak gondolatainak háttérében, az első, az eredő gondolata az volt, hogy meg kell védeni életét.

Ezzel a bizonyítási eljárás véget ért és az elnök elrendelte a rendőrség jegyzőkönyveinek felolvasását; megengedte, hogy a vádlott megjegyzéseket tehessen.

(Adler dr. terheltsége.)

A bizonyítási eljárás befejezése után az orvosi vélemények meghallgatására került a sor. Az egyik orvosi vélemény kiemeli, hogy a vádlott apja a vádlottat már tizenhét éves korában magával vitte a májusi tüntetésekre. Azóta évről évre ott volt a munkásság minden egyes nagyszabású tüntetésén. Hogy a rend-

érséggel való összeütközések milyen hatást gyakoroltak rá, jellemző, hogy apja elítélésével eldicsekedett barátjainak körében. Adler inkább theoretikus, mint gyakorlati politikus volt. Valósággal szégyelte magát apja miatt, akit azelőtt imádott, amikor Jaures a háború kitérősekor fejtegette, hogy az osztrák szociálistáknak a háború ellenes tüntetéseknél több bátorságot kellene tanúsítani. Foglalkozik ezután az orvosi vélemény a tett elkövetésének rugóival is, amelyekről Adler is hosszasan nyilatkozott tegnapi beszédében. Megállapítja ezután a vélemény, hogy a vádlott úgy anyai, mint apai ágról erős örökölt terheltségben szenved. Magas fokú kimerültsége van. Zárkózottság és hangulatváltozás a legjellemzőbb vonása. Egy levélről is megemléskszik, amelyet a vádlott február 14-én küldött apjának és amelyben közli, hogy érdemes volna élni, mert sikerült neki a fizikai átváltozási folyamat megoldása oly módon, hogy a Newton-féle törvények helyébe általános érvényű alaptörvények lépnek. Eme találmányról szóló értekezést pszichiateri megfigyelések alapjául lehet tekinteni. A vádlott családjában minden nemzedékben legalább tizenegy esete fordult elő az elmezavaroknak. A vádlottat a merénylet elkövetéséig soha senki sem tartotta elmebetegnek. Bizonyos, hogy ideges kimerültség ismételt előfordult nála, de elmebajról nem lehet szó. A vizsgálat folyamán átesett egy üldözési rohamon, amelyen már azelőtt is többször előfordult nála. Annak megállapítására azonban nincsen semmiféle támpont, hogy a tett elkövetése lelki depresszió, vagy beteges izgatottság alapján történt volna. A fakultás megállapítja a vádlott örökölt terheltségét, pszichopatikus ember, akinek azonban cselekedetét nem befolyásolták lelki depressziók vagy izgatottság, hanem teljesen megmagyarázzák Adler egyénisége és a külső körülmények.

(Bacsu az életől.)

A vád és védőbeszéd elhangzása után a vádlott Adler Frigyes, újból szólásra emelkedett és a közetközöket mondotta:

— Tudatában vagyok annak, hogy utoljára beszélek, és csak rövid néhány mondatban akarom kifejtetni azt, hogy miért kerültem ide, ahogy én azt a magam erkölcsi álláspontja szerint felfogom.

Ha megakariják érteni, hogy ezen rövid idő alatt mi történt velem, úgy mindenképp el kell jelentenem, hogy nem voltam hazafiatalan és soha aljas motivumok nem vezéreltek, mint az ügyész mondotta, hanem valódi kényszer volt az, amely engem arra birt, hogy ne tudjam magam elválasztani Ausztriától, ne tudjam magam elválasztani a párttól, amelynek keretében gyermekkorom óta éltem. Németországban és Svájcban, ahová ismételt meghívtak, nagy tér nyílt volna tevékenységem számára. Ezt a tragédiát, amely miatt most itt vagyok éppen az indokolja meg, hogy nem tudtam magam különválasztani az osztrák szociáldemokráciától, attól a mozgalomtól, amelynek összes fázisaihoz hozzáfűződtem. Az ügyész azt mondotta, hogy ő és a törvényszék nem illetékesek itélkezni afelett, hogy az államnak legyen-e alkotmánya vagy sem. E kérdésre egy szót sem akar tovább vesztegetni. Amit még mondani akarok, az az, hogy mindig étlensége voltam a gyilkosságnak és hogy ez a kérdés részemre mindig erkölcsi kérdés volt. Nem értem az alkotmányosság jogi fogalmát, csak annyit tudok, hogy azt, amit tettem, tennem kellett. Én mindig azon a nézeten voltam, hogy embereknek erőszakos megöletése emberalatti cselekedet és mi mindannyian még barbár időkben élünk, a midőn kényszerülve vagyunk emberölésre. A háború is emberalatti és nem tagadom: a forradalom is emberalatti. Mindazok az idők, amelyek szükségessé tették az emberölést, emberalatti idők, barbár idők. A mi felfogásunk mindig az volt, hogy megvetjük a gyilkosságot, az emberek erőszakos halálát, mert mi dolgozunk és mint Marx mondotta, új társadalomért dolgozunk, amely befelé nem ismer más politikát, mint a munkát és kifelé nem ismer más politikát, mint a békét. A kereszténységnek egy nagy tana, — hozzátesszem, hogy a valódi kereszténységnek és nem azoknak az embereknek, akik a kereszténységet meggyalázzák — hogy „ne ölj.” Ha azonban arra a meggyőző-

désre jönnek, hogy mi barbár időkben élünk, akkor azon az állásponton kell lennünk, hogy oly időben élünk, ahol még gyilkolni kell. Gyilkolni és a gyilkosság nem lehet az uralkodóosztály privilégiuma. Én megértem, hogy meg kell ölni az árulókat. Háború van. De ha azután elesik egy ember, ki Ausztria alkotmányát teljesen sárba tiporta, aki lábbal taposott minden jogot és törvényt, akkor egyszerre felállanak ellenem és azt mondják, hogy az emberi élet szent és akkor emlékeztetükbe jut az ötödik parancs, amely azt mondja: ne ölj! Ezt az ellentétet nem értem és beszélhetnek, ameddig akarnak, sohase fogom megérteni.

— Tudom, hogy mi lesz az ítélet. Ha az a határozat, amelyet önök most hozni fognak, komollyá válik, akkor csak az a kívánságom van, hogy idegeim felett utolsó percemig úgy tudjak uralkodni, ahogy eddig uralkodtam fellettük, hogy rólam is elmondhassák azután: már akkor volt a halál a halálában is a forradalom után kiáltva, becsülettel esett el.

— És ha most bucsút veszek mindazoktól, akiket szeretek és akiknek szeretete boldogságom volt, összes barátaimtól és elvtársaimtól, akkor vizsgálatul emlékeztetem őket a husvéti sir magasztos igazságára: nem haltak meg mindazok, akiket eltemettek, mert a szellemet megölni nem lehet.

(Halálos ítélet.)

A bíróság ezután visszavonult és negyed-órás tanácskozás után kihirdették a halálos ítéletet. A vádlottat aljas gyilkosság büntetéseért az osztrák btkv. 184. §-a alapján

halálra ítélték.

Az ítélet megokolásában a bíróság utal arra, hogy a vádlott teljes vallomást tett és hogy a tanuvallomások is meggyőzték a bíróságot a vádlott bűnösségéről. Ami a tett motivumait illeti, úgy a bíróság a vádlott által felhozott motivumokat helyeseknek ismeri el és az orvosi vélemények szerint a vádlott nem volt beszámíthatatlan. Az alattomoság motivumát a bíróság nem látja beigazoltnak, mert a vádlott nem élt semmiféle csellel, hogy áldozatát különösen nehéz helyzetbe juttassa.

(Az utolsó gondolat . . .)

Az ítélet után az elnök a vádlotthoz fordult a így szólott:

— Joga van semmisségi panasszal élni.

A vádó: Gondolkodási időt kérünk.

Az elnök: A tárgyalást bezárom.

Ebben a pillanatban Adler dr. felállott a helyéről, a terem hallgatósága felé fordult és harsány hangon, teli tudósból elkialtotta magát.

— Eljen a nemzetközi forradalmi szociáldemokrácia.

A zsúfolt teremben viharos visszhangra találtak ezek a szavak, a karzati közönségnek nagy része is felkiáltott:

— Eljen a nemzetköziség!

A karzatról az asszonyok zsebkendőjüket lobogtatták a vádlott felé, tapsolva éltették a halálraítéltet, aki közben már a terem ajtajáig ért. A bíróság is felállt már ekkor helyéről és mielőtt az elnök kiment volna, utasította a szolgálókat, hogy a terem ürítsék ki. A közönség a törvényszék épületében is lelkesen éltette még Adlert és az internacionalét. Négy embert letartóztattak.

Az utcán óriási embertömeg várta az ítéletet. Mikor megtudták, hogy a bíróság halálos ítéletet hozott, éltetni kezdték Adlert és az internacionalét. A tüntetésbe a rendőrség is beleavatkozott és tíz embert letartóztattak.

Előléptetés. A király ezredessé nevezte ki jezeranei Sertie Károly 38. gyalogezredbeli alezredest. Századossá nevezte ki Bally László 2. honvéd gyalogezredbeli főhadnagyot, főhadnagyká Lázár Sándor és Acél Béla 2. honvéd gyalogezredbeli hadnagyokat. Hadnagyká nevezte ki Németh Ferenc, Gyovay Lajos, Lambert István és Gáspár József 2. honvéd gyalogezredbeli zászlósokat.

A VI. HADIKOLCSON eredményének nem szabad a korábbi sikere mögött maradnia

LEGUJABB.

Ejjele 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Kormányintézkedés a tisztviselőkért.

Budapestről jelenti tudósítónk: Ma este Tisza István gróf miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amelyen Kárthy Lajos báró, a Közélelmezési Hivatal főnöke is jelen volt. A jegyzőkönyvet Drasche-Lázár Alfréd miniszteri tanácsos írta.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A mai minisztertanács behatóan foglalkozott a tisztviselők helyzetének kérdésével és elhatározta, hogy tekintettel az ipari cikkek nagymérvű drágulására, a legszükségesebb cikkek beszerzésének megkönnyítésére a közszolgálati alkalmazottak, köztük az összes lelkészek részére egyszerűsmindekorai segélyt a legsürgősebben utalványozni fog.

Elhatározta továbbá a minisztertanács, hogy a legközelebbi indennitási törvényben javaslatot terjeszt az országgyűlés elé, a családi pótlékoknak általánosságban a mai összegeknek kétszeresére való felemelése és ezeknek a közszolgálati alkalmazottak amakategóriájára való kiterjesztése iránt, akik jelenleg családi pótlékban nem részesülnek. Ide tartoznak a lelkészek, a városi alkalmazottak, a községi és körjegyzők és a nem állami tanítók és óvónők. A közszolgálati alkalmazottak anyagi helyzetének javítására vonatkozó további rendszabályok és ezek mérve tekintetében a kormány akkor fog határozni, ha más államok hasonló intézkedései felől tájékozódást szerez.

Csak egyszeri segélyt kapnak a tisztviselők.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az állami tisztviselők országos egyesülete tudvalevőleg terjedelmes memorandumban kérte a kormánytól az állami tisztviselők helyzetének javítását, a státuszrendezést és fizetésüknek fölemelését. A pénzügyminiszter Kundler Kálmán dr. miniszteri tanácsost, a pénzügyminiszterium hitelügyi csoportjának főnökét bizta meg az előzetes számadások és előmunkálatok elvégzésével. Ez azonban még ma sem kész, aminek oka az, hogy a pénzügyminiszter nem adott határozott utasítást, hanem csak alternatívának és a módzatoknak előkészítésére utasította a hitelügyi osztály főnökét.

Mint fővárosi tudósítónk értesül, a kérdés a ma esti minisztertanács elé került, amely en block foglalkozott vele és megállapította az egvelőre nyujtandó segély mennyiségét és minőségét.

Mint ebből kiderül, általános szolgálati pragmatikáról nem lehet szó, annál kevésbé fizetésrendezésről. Amit a tisztviselők ma remélhetnek, az minden valószínűség szerint azonnal kiutalendő egyszeri segélyösszeg, melyet az évi fizetés 20—40 százalékában fognak meghatározni. Szó van ezenkívül még arról, hogy a szolgálati idejüket kitöltött tisztviselőket létszámfölöttinek fogják minősíteni, hogy állásaikat fiatal erővel tölthessék be. Az állami tisztviselők tehát aligha fogják reményeik valóra válását megérteni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Meghívás. A dr. Rosenberg Sándor Gemüth Chaszad-Egyület ma vasárnap délután 4 órakor az izr. hitközség iroda-helyiségében rendes évi közgyűlést tart, melyre a t. tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

(*) A Szociális Missziótársulat aradi szervezete május 21-én, hétfőn délután 5 órakor a városi háza dísztermében tartja májusi összejövetelét. Előadó: Balás Benedikta. A tagokat és érdeklődőket ez uton is meghívja az elnökség.

Kalandos történet kétezer kiló aradi szalonnáról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Míg nálunk Aradon, ebben a nekünk oly gyönyörű szép városban a lakosság szinte csak hírből ismeri a zsir és a szalonnát s a tapasztalatok szerint csak olyan disznókat vágnak az aradi vágóhidon, amelyeken egy szemernyi szalonna sincs, addig alig másfél órai utazásra tőlünk Békéscsabán annyi a zsirnak való szalonna, és minden bizonnyal a zsir is, hogy óh boldog város, még Aradra is elenged a közlelmezési hivatal jóvoltából 2000 kilogram szalonnát.

Az a mód azonban, ahogy ez a 2000 kiló szalonna Aradnak, helyesebben a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségénél szervezett jóléti bizottságnak jutott és azok az előzmények, melyek ennek a módnak lehetőségét előidézték, annyira érdekesek, hogy azokat mint a mai idők jellemző körképeit elsiklani nem engedjük, hanem betűbe öntve közreadjuk, tanuságul ép úgy, mint mementóul:

A híres csabai kolbász hazájában, a békéscsabai tótok ugyiszólván minden portáján köztudomás szerint annyi a szalonna féle, hogy ha a városba eladásra váró összes szalonnát képes volna valaki kicsalni a rejtett helyéből, egy hatvan kocsiból álló vonatot bizvást meglehetne tölteni vele. — Tudja ezt az Országos Közlelmezési Hivatal ép úgy, mint tudják azok az élelmes alkalmi zsir és szalonna ügynökök, akikre rejtett helyeiken vár a csabai szalonna, s akik ha bárhol laknak is e hazában, rátudnak találni a csabai szalonnára hamarabb, mint a közigazgatási hatóság legszemfülesebb emberei.

Mert Békéscsabán sem az önzetlenség ringatta a szalonna termelő parasztok bölesójét a közigazgatási hatóság legéberebb munkájára van szükség, hogy a szalonna készletek értékesítésénél a törvényes árak betartassanak. Hogy ez nem mindig sikerült, az igen természetes. Ebben bizva látogatott el a közelmúlt napok valamelyikén a többi ügynökök között egy budapesti minden bizonnyal tekintélyes pénzzel rendelkező ur. Nem kellett sokat fáradoznia, hogy megtudja hol, mennyi szalonnát kaphat. Egy helyen sikerült igen kis fáradsággal

24000 kiló szalonnát felhajszojnia.

Az eladó, mint ilyenkor szokás, nem akart hallani sem a maximális árról. Az üzletnek nem volt ez akadályá annyival is inkább nem, mert maga a vevő sem ragaszkodott a maximális árhoz, hisz neki minden körülmények között a szalonna kellett. Az üzlet rövidesen perfektuáltatott. A szalonna kilogrammonként 11.20 koronáért a vevő tulajdonába ment át. Az eladó, aki a parasztoktól szedte össze a szalonnát, ezen a kis üzleten alig pár óra alatt közel 70.000 koronát nyert.

A vevő boldogan hagyta el az eladót, ánde az utcán kellemetlen meglepetés érte. Szemtől-szembe találkozott egy urral, akiben

Sárközi államrendőrségi detektívet ismerte fel.

Rögtön átlátta a helyzetet. Kereskedői számítja megértette vele, hogy Sárközi a Közlelmezési Hivatal megbízásából tartózkodik Békéscsabán s hogy Sárközi, aki öt Budapestről ismeri, nemcsak megfogja gátolni a szalonna üzlet lebonyolítását, hanem még hoppon is fogja a maximális ár tullepéséért. Nyomban visszafordult s az eladótól a megkötött üzlet stornirozását kérte. Felajánlott az eladónak kilogrammonként — egy koronát, ha eláll az eladáshoz való ragaszkodástól. Az eladó belement az ajánlatba, zsebre tette a neki rögtön lefizetett 24000 koronát, a vevő sietve vonatra ült s uta-

zott vissza Budapestre. Dacára a nem megveendő ráfizetésnek, boldognak érezte magát, hogy a harapófogóából megszabadult.

Azonban a 24.000 kiló szalonna nem maradt sokáig vevő nélkül. Jött csakhamar két nagyváradai ügynök, bekopogtatott a szalonnát eladó csabai kereskedőhöz, és a legnagyobb lelki nyugalommal vették meg a szalonnát kilogrammonként 11.60 koronáért, tehát már negyven fillérrel drágábban. Amikor a pénzt lefizették, az eladótól írású kérésekkel, hogy a szalonnát kilogrammonként 7 korona 60 fillérért vették. Ezt a kereskedő előrelátás diktálta kívánságot a nyereségét boldogan számoló eladó legnagyobb készséggel teljesítette. Ez a két vevő azonban nem ismerte Sárközi detektívet s veszélytelenül örvendtek sikerült üzletüknek. — Örömeik azonban nem sokáig tartott, Sárközi neszét vette az üzletnek s a főszolgabíró utjan rajta ütött a vevőkön. A főszolgabíró nyomban igazolásra, és arra szólította fel a vevőket, hogy a megveendő szalonna árát közöljék vele s tudomásukra hozta azt, hogy a Közlelmezési Hivatal rendeletéből a Haditermény részére lefoglalja a szalonnát.

A vevők bármannyire nem jól esett is nekik e felszólítás, kivették zsebükből az eladó írását s annak felmutatásával igazolták, hogy a szalonnát kilogrammonként 7 kor. 60 fillérért vették. A főbíró utólérhetetlen nyugalommal jelentette ki, hogy a szalonna lefoglalása mellett a kilogrammonkénti 7 korona 60 fillért a Haditermény kifizeti s mert nem akar velük szemben méltánytalan lenni egy heti fáradozásuk honorálásul kiutal részükre napi 60 korona tiszteletdíjat.

Tagadhatatlan jó humorral áldhatta meg az ég a főbíró urat.

A két póruljárt vevő százezer koronát meghaladó veszteséggel szépen átvette a szalonna kilogrammonként 7.60 koronás árát és még csak fanyar képet sem csinálhatva távoztak a nekik díctelen város falai közül. Örültek még, hogy a kihágási eljárás veszélyét elkerülték.

A főbíró nyomban jelentést tett a Közlelmezési Hivatalnak a két és fél vagon szalonna lefoglalásáról. A leérkezett rendelet alapján ebből a most már közlelmezés céljaira lefoglalt 24.000 kiló szalonnából fog kapni 2000 kilót az aradi Máv. jóléti bizottsága is.

Maximálják a ruha árát.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Budapestről telefonálja tudósítók: Az országos iparegyesületben és a szabómesterek országos szövetségében hetek óta dolgoznak a szövet- és a ruhaárak maximálásának javaslátán.

Először a szövet és a többi ruhakelmék legmagasabb árát állapítják meg, ami a rendelkezésre kerülő ruha árak kiszabásának alapja lesz. Bécsben, ahol már régebben maximálva van a szövet ára, a legmagasabb ár negyvenöt korona. Azt hiszik, hogy a maximálás eredménye itt is ez lesz. A ruhaárak hatósági megállapítása ugyan olyan alapon történik, mint a cipőárak maximálása.

Foglalkoznak ezenkívül a kész ruhák maximálásának kérdésével is. A részletek a kérdésre vonatkozólag még nincsenek előkészítve. A szakegyesületek a jövő hét folyamán kész javaslatot terjesztenek a kereskedelmi minisztérium elé, ahol az adatok felhasználásával már a legközelebbi időben elkészítik a ruhák maximálásáról szóló kormányrendeletet.

IRODALOM ES MUVESZET.

Színházi műsor:

Vasárnap délután: Langyel vér.

Este: Tiszavirág.

* Arany ünnepélyek. A kultuszminisztérium eléggé nem dícsérhető pedagógiai érzékel rendeletet intézett az ország összes középiskoláihoz, amelyben május 20-ra országos iskolai Arany ünnepség tartását rendeli el. Az aradi középfokú iskolák is holnap délelőtt fognak áldozni a nagy magyar költő emléke előtt és pedig a főreáliskola délelőtt 9 órakor, a kulturpalota suterain helyiségében, a főgimnázium pedig délelőtt 11 órakor a Liceum dísztermében.

A főreáliskola ünnepségének programja a következő: 1. Kölesey himnusza éneklés az ifjusági énekkar Palotay Antal tanár vezetésével. 2. A vándoréjű költemény Arany Jánostól, előadja: Kálmán László VI. osztályú növendék. 3. Arany költészete emlékbeszéd, tartja: Király László főreáliskolai tanár. 4. Szózat éneklés az egész ifjuság. Szülőket és érdeklődőket szívesen lát az intézet igazgatósága. Belépő díj nincs.

A aradi kir. főgimnázium május 20. vasárnap délelőtt 11 órakor rendezi a lyceum dísztermében Arany János ünnepélyét a következő műsorral: 1. Himnusz. 2. Kéler: Magyar vigjáték nyitány. Előadja Wagner József dr. tanár vezetésével az ifjusági zenekar. 3. Dobai János dr. tanár főbíró beszéde Arany Jánosról. 4. Arany: Ráchel siralma. Szavalja Went Ferenc VI. o. tan. 5. Arany. Wagner: dr. V. László ballada. Szerző vezetésével előadják: V. László (tenor szoló): Gajdzsinszky Pál az aradi nemzeti színház tagja, A hű esch (bariton szoló): Szarka László s az ifjusági ének- és zenekar. 6. Szózat. A zenekarban szívességből működnek közre Scherhag Ernő és Doka Miklós az Aradi Philharmonia Egy. tagjai. Belépő-díj nincs.

Oroszország — a fekete felhő.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Amsterdam. A Daily Express szerint Painlevé hadügyminiszter intervjuban kijelentette, hogy Oroszország egy fekete felhő a láthatáron. Az orosz hadsereg téliensége felszabadította a német hadsereget a nyugati fronton és lehetetlenné tesz itt a franciáknak és az angoloknak minden sikert.

Basel. A Reuter-ügynökség jelentése szerint az orosz főparancsnokságot egy három tábornokból álló kis tanácsra ruházzák át. Nem biztos még, hogy Alexejew tábornok benne lesz-e ebben a tanácsban, de bizonyos, hogy Brussilov részt vesz benne.

Hága. A Ruskoje Slovo jelentése szerint az orosz lapok a kormányhoz arról a szándékról adnak hírt, hogy székhelyét Moszkvába szándékozik áttenni.

Stockholm. A legutóbb ideérkezett orosz lapokból kitűnik, hogy az egész Oroszországban nagy tüntetések vannak a béke mellett. A tömeg Péterváron majdnem állandóan tüntet és nagy zászlókkal járja be az utakat, a lobogókon ilyen felírások vannak: Le a háborúval! Le a hódító háborúval! Éljen a béke! Le a hadinyereséggel! Éljen a népek tavasz! Moszkvában is nagy tüntetéseket tartanak. Lenin hívei óriási fehérzászlókkal járnak be a várost és lobogóikon szintén háboruellenes feliratok olvashatók.

Rotterdam. A Daily Telegram jelenti, hogy az orosz katonai és munkástanács legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy felszólítja az ideiglenes kormányt, hogy záros határidőn belül hívja össze az alkotmányozó gyűlést. Az esetben ha a kormány ezt a követeletet teljesítené, az entente Oroszországba vetett minden reményét elveszti.

Csak császárt ismer Stein hadügyminiszter.

— Konfliktus a birodalmi gyűléssel. — Kritika a hadsereg felett. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A német birodalmi gyűlésen — mint Berlinből jelentik — erős összeütközés keletkezett Stein birodalmi hadügyminiszter és a birodalmi gyűlés több tagja között. A képviselők egy része nem volt hajlandó eltérni a hadügyminiszternek azt az eljárását, hogy katonai ügyekben a birodalmi gyűléstől függetlenül és teletőltenül intézkedett. A hadügyminiszter ugyanis katonai ügyekben

kizárólagosan a császár parancsának

óhajtott magát alávetni, a birodalmi gyűlés egy része ezt alkotmányellenesnek bélyegezte és a birodalmi gyűlésre nézve sérelmesnek tartotta. A vita folyamán heves támadások hangzottak el a hadügyminiszter ellen, amint az alább olvasható:

Stücklen szociáldemokrata képviselő a következő beszédet mondotta: A hadügyminiszter ur a katonákkal való rossz bánásmód előharcosa. A háború után a militarizmusnak nem lehet többé államot alkotni az államban. A hosszú szolgálati időt a háború tapasztalatai után nem lehet többé lenntartani. Rövid idővel ezelőtt a szász hadügyminiszteriumnak egy katonai panaszát nyújtottam át. E panaszban nem jelöltem meg sehol, hogy az adatokat kitől kaptam. A szász hadügyminiszterium az ügyet lojálisan intézte el. A kapitány azonban, aki ellen panasz merült fel, nyilvánvalóan bosszankodhatott, hogy egy birodalmi képviselő azt merészeli, hogy a hadügyminiszteriumhoz forduljon katonai panaszal. Elkezdett kutatni, hogy megállapítsa, ki adhatta nekem felterjesztésemhez az anyagot. Csakugyan ki is kitaláltak egy embert, akiről feltették, hogy velem összeköttetésben állt s ezzel az emberrel emlékezetből leírtak megegyeszer egy levelet. E levélnek az alapján azonban nem járhattak el az illető ellen. A kapitány, aki feltette, hogy a katonák nekem valami mást írt, átadta a dolgot a haditörvényszéknek, ahol engemet, mint tanút azíránt hallgattak ki, hogy mit írt nekem a katonák. Természetesen én minden felvilágosítást megtagadtam, amint minden képviselő megtagadott volna. A bíróság azonban azt mondotta, hogy nincs jogom a tanuvallomást megtagadni s ebben formálisan talán igaz volt, de nincs a világnak az a hatalma, amely engem arra kényszeríthet, hogy az adatokat szolgáltató katonát bárkinek is kiszolgáltassam.

— A bíróság után legalább arra akart rávenni, hogy kiadjam azt a levelet, amelyet kaptam. Ezt is megtagadtam. Most aztán erőszakkal akarják tőlem a levelet elvenni és miután én irataimat a birodalmi gyűlés épületében őrzöm:

a birodalmi gyűlés épületében akarnak hazakutatást tartani.

A bíróság meg is mondotta, hogy a birodalmi gyűlés épülete nem exterritoriális hely. A birodalmi gyűlésnek határozottan tiltakoznia kell az ilyen eljárás ellen s reméljük, hogy a mi elnökünk eszközöket fog találni annak a meggátolására, hogy a rendőrség a birodalmi gyűlés épületében egy képviselő iratai után körülszáglasszon.

— De szólanom kell más visszaélésekről is. A katonai kázinók hallatlanul magas árakkal és fölösleggel dolgoznak, holott ezeknek az volna az első feladatuk, hogy a legénységnek jó árut szolgáltatassanak a lehető legolcsóbb áron. Azt mondják, hogy a kázinók fölöslegét legalább részben a tisztikonyhák javítására fordítják. Még ma is vannak katonák, akik a háború kezdete óta nem kaptak szabadságot a frontról. Ezek az emberek elkeseredve tapasztalhatják, hogy a tisztiszolgák minden hónapban szabadságot kapnak, hogy élelmiszerekkel megpakolva a kapitány asszonyhoz azt hazaszállítsák. Az ellen természetesen nem szólhat senki, hogy a büntetéssel sújtottakat a hadseregbe sorozzák. De nem helyeselnék, hogy például egy nagy cipőüzlet tulajdonosát, akit 5 évi fogságra és 5 évi hivatalvesztésre ítélték,

mert az osztrák-magyar hadseregnek papirtápu cipőt szállított,

most, miután egy évet a börtönben eltöltött: egy munkásosztághoz osszák be, mert nem találhatjuk helyesnek, hogy ezt az embert a jogos büntetés elől elvonják. A másodosztályú vaskeresztet használják fel, mint hadiemlékérmet, mert minden a háborúban résztvevő katonára megérdemelték, nem kapták még meg és sokan megkapták már, akik még ma sem tudják, miféle érdemeknél fogva jutottak ahhoz.

Stücklen után Wirth dr. centumpárti képviselő szólalt fel: A hadügyminiszteriumnak az előadott panaszokból le kell vonnia a leghalmozottabb következtetést. Remélhetőleg sikerülni fog neki, hogy a panaszok orvoslását még a katonai főkommandóval szemben is keresztül vigye. Mi igazságot remélünk a császártól, ő az első katonák s ő az, aki a katonák panaszai előtt megszokta nyitni a szívet. Nem szabad Németország lakosságának érzelmei ellen cselekedni. Megtörtént, hogy bizonyos esetekben a katonák atyjának politikai tevékenysége s a nagyatyja hitvallása iránt történtek kutatások. A tisztikarban olyan szellemnek kell uralkodni, amely az idők komolyságának megfelel. Ha itt Berlinben azt látják, hogyan viselkednek némely ifjú tisztiek, szégyenlennünk kell magunkat. En magam láttam olyan ifjú éretlen embert tisztikarban, aki

szemén monoklivál, karja alatt egy ölebeoskával büszkékedett az utcákon végig,

ugy, hogy a frontról visszajött katonák álmélkodva bámultak rá s ezeknek a vinariátott embereknek ezelőtt az éretlen ifjú előtt tisztelni kellett. A hadikártalanítás törvényét tőle alá kell hozni mennél hamarabb. Különös érdeke ez ma Bűdennek, amelyet a repülőgépek állandóan felkeresnek.

Wirth dr.-tól Guntzer hadadópárti képviselő vette át a szót. A még nem szolgált anyag vizsgálatánál több tekintettel kell eljárni. Elegendő egészséges férfi van még s nem szükség olyanokat katonaruhába öltöztetni, akik aztán csak a kórházakat fogják megtölteni s később igényt támasztanak állandó segélyezésre. De némelyik sorozás alkalmával azt a benyomást nyertük, mintha a fiatal sorozó orvos azt az utasítást kapta volna, hogy mindenkit be kell sorozni. Különös hálát érdemel a Vörös Kereszt. A katonakoszt mindenestre jobbá válnék, ha naponként legalább egy tisztnek együtt kellene önnie a legénységgel a legénységű listából.

Az árkász katonák felpanaszolják, hogy nem ugyanazt az élelmezést kapják, mint a harcoló csapatok. A derék katonáknak alkalmat kell adni, hogy tisztékké lehessenek s ezt nem szabad az egy éves önkéntességi bizonyítványtól függővé tenni.

Schöpllin szociáldemokrata képviselő néhány szóban felpanaszolja, hogy egyik képviselő, akit a Reuss-tartomány ülésére az elnök a hadvezetőségtől szabadságot kért, nem kapott kellő időben engedélyt, s midőn megkapta végre nagy nehezen a szabadságlevelet, ugyanakkor nem kapott jogositványt gyorsvonatokra, jól lehet maga a hadügyminiszterium szavatolt a szabadságolásért. A katonai parancsnokságok egyszerűen visszaküldték a megkeresést. Pedig erre a képviselőre a tartományi gyűlésen szükség volt, legalább is olyan szükség, mint a lövészárkokban.

Von Stein hadügyminiszter válaszolt az elhangzott panaszokra. Egyes emberek nélkülözhetősége a fronton nem tőlem függ, — mondotta — ezt csak ott ítélik meg az illető parancsnokságok. A hadügyminiszter intézhet panaszokat, de mindenkor óvakodni fog a csapatparancsnokok dalgaiba beavatkozni. Annak a képviselő urnak az ajándékát, aki az én hatalmamnak kiterjesztését ilyen irányban javasolta, köszönetet mondok, de nem fogdom el.

Ha valamikor nehézségek fognak támadni valamilyen, ezt egyedül csakis az én legfelsőbb hadúrnamnak parancsa folytán fogom elintézni,

aki engemet erre az állásra elhívott.

Scheidemann szociáldemokrata képviselő válaszolt a hadügyminiszter szavaira. A hadügyminiszter urnak azt válaszolom: Nem arról van szó, hogy valamelyik hadügyminiszternek új jogokat teremtsünk és ajándékokat adjunk. Hanem arról van szó, hogy a német népképviselőlet alkotmányos jogait biztosítsuk. Az az alkotmányjavító törekvés, amelyre a hadügyminiszter ur hivatkozott, úgy látszik a helyes uton van. A hadügyminiszter ur mai fellépése és felszólalása megerősíti azt a szándékunkat, hogy ezen az uton tovább haladjunk és megvonjuk a határvonalakat a katonai urak jogait illetőleg, de ugyanakkor megadjuk a megillető jogokat a német népképviselőletnek is. Ezen az uton nem engedjük magunkat terrorizálni a katonai uraktól, sőt ellenkezőleg a mai napos tapasztalatai alapján határozottan tovább fogunk haladni.

Szavainak helyreigazítása címén újból Stein hadügyminiszter állott fel, aki a következőket mondotta: Schöpllin képviselő urnak azt feleltem, hogy én, ha valamikor más hatalmi tényezőkkel szemben zavarba jönnék, hogy mit tegyek, legalkalmasabbnak találom császárom parancsát követni. Szavaimmal a parlament tekintélye ellen véteni nem akartam.

SPORT.

+ Hadi bajnoki mérkőzés Szabadkai SE-AMTE. Elvezetés labdarugó mérkőzés lesz vasárnap délután az AAC Török Gábor-utcai sporttelepén. Az AMTE a Bácska Szabadkai Sport Egylet jó hírnevű csapatát látja vendégül. A szabadkai csapat békeidőben több éven át volt a délvidék bajnok csapata, míg az AAC nem győzedelmeskedett telette. Amint békében, ma is jó erővel rendelkezik s ma is szerepel a régi játékosok közül egy pár, többek között a Czopkó, aki többször volt a délvidék válogatott jobbszélsője. Az AMTE mindannak dacára, hogy a SzAK ellen 2—1 arányban vereséget szenvedett, nem bizonyítja azt, hogy a SzAK jobb volt, csak a balszerencse üldözte, a csatárok a kapu előtt nem tudták a goal helyzetet kihasználni, mind annak dacára, hogy állandó fölényben volt s a csapat, mivel új összeállításban volt, így az első mérkőzésen nem tudott az együttesben beilleszkedni. Ismerve az AMTE ambícióját és tudását így előre láthatólag méltó ellenfele lesz a bácskai csapatnak s így élvezetes mérkőzésben is lesz része a sportkedvelő közönségnek. A mérkőzés e hó 20-án, vasárnap délután 3 és fél órai kezdettel lesz megtartva az AAC Török Gábor-utcai sporttelepén. Bíró: Hollós László (AAC) lesz, előmérkőzés délután 2 órakor. Aradi Török I. AMTE I. b. csapatai. Fedett tribün, büffé. 3204.

+ Pünkösdi vasárnapi tiszti football mérkőzés. Egy hét választ még el pünkösdi vasárnapjától, de máris minden tekintetben igen nagy érdeklődés nyilvánul meg azíránt a jótékonyélu football match iránt, amelyet a 33-asok tiszti csapata játszik a Szegedi Athletikai Klubbal. Arad társadalmának nagy érdeklődése megnyilvánul abban is, hogy máris nagyarányban történik a jegyek előjegyzése úgy, hogy egész bizonyos az, hogy a football mérkőzés anyagi sikere is minden tekintetben fényes lesz, ami annál is inkább kelt igaz örömet, mert a Monzer Ferenc ezredes, pótzászlóaljparancsnok védnöksége alatti match jövedelme a 33. gyalogezred rokkantalapját gyarapítja. Hogy pedig az előrelátható anyagi eredményben méltóképpen sorakozzék az erkölcsi siker is, arra garancia elsősorban a tiszticsapat jósága, hisz ennek tagjai Arad sportpublikumának jóismerősei. Arad legjobb játékosai közül rekrutálódott ez a tiszti csapat, amely szorgalmasan tréniroz — Lenkey Károly százados és Denczig Béla főhadnagy vezetése alatt — hogy pünkösdi vasárnapján kellőképpen megállja a helyét, s hogy az első nyilvános szereplése minden tekintet-

ben sikerrel járjon. A pünkösdi sportdelután érdekességét nagyban emeli az is, hogy a mérkőzést megelőzőleg és a szünetekben a házi-erzed zenekara hangversenyez. A mérkőzésre,

amely e hó 27-én vasárnap délután az AAC. Török Gábor-utcai sporttelepén lesz, jegyek még — bár korlátolt számban — Bloch H. és Maudit Emil cégek üzleteiben válthatók.

Melyik tanácstagot illet 1200 korona.

— Vita a tanács mai ülésén. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város tanácsa ma délelőtt, minthogy Varjassy Lajos polgármester Budapesten tartózkodik a városok kongresszusán, Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével tartotta ülését. Amint ilyenkor szokásos, a tanács tagjai csak a legsürgősebb elintézendőket viszik az ülésre, mert Arad város tanácsánál az az egészséges felfogás érvényesül, hogy a mindennél felelős polgármester háta megett és az ő tudtán kívül fontosabb kérdésekben döntés nem történik. Így volt ez ma is és az ülés keretéből csak egyetlen egy ügy kívánczik ki arra, hogy a nyilvánosság elé kerüljön. Ez a törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyűlésén megválasztott Petrán György első aljegyző fizetése kiutalásának kérdése volt.

Angel István dr. főjegyző referálta az ügyet és mutatta be a számvevőség előterjesztését, amelyben ez kéri, hogy a tanács a megválasztott aljegyzőnek járandóságait utalja ki. Minthogy azonban a város szervezeti szabályzata nem a megválasztástól, hanem az eskü letételétől teszi függővé a fizetés folyósításának dátumát, a tanácsnak intézkednie kellett volna, hogy az aljegyző az esküt letehesse. Petrán, mint ismeretes katonai szolgálatot teljesít és ezért az eskü letételére parancsnoksága útján meg kellene hívni. Ezt el is határozhatta volna a tanács, azonban az elnök helyettes polgármester utalva arra a panaszra, amelyet Hank Albert dr. adott be a megválasztás ellen a közigazgatási bírósághoz, azt proponálta, hogy a tanács ne intézkedjék, mert esetleg letéteti az aljegyzővel az esküt, folyósítja a fizetését és az nem foglalhatná el állását, ha esetleg a közigazgatási bíróság a választást megsemmisíti.

Azonban a kérdés felvetésével kapcsolatban Zubor Andor adóügyi tanácsnok tudomására hozta a tanácsnak, hogy a jövőben az aljegyzői fizetés rendezésre vár. Arról van ugyanis szó, hogy Zubor tanácsnok mint első aljegyző nyugdíjba betudandó 1000 korona működési pótlékot kapott és most miután adóügyi tanácsnokká választották, a vámfelügyeleti tennők elvégzésével összekötött 1200 korona, ugyancsak a nyugdíjba betudandó tiszteletdíj illeti őt meg. A tanácsnok kijelentette, hogy azt a kérést fogja előterjeszteni Varjassy Lajos polgármesternek, hogy az eddigi szokástól eltérően rendezze ezt a fizetést, mert ő hajlandó lemondani az 1200 korona vámfelügyeleti tiszteletdíjról, ha az 1000 korona működési pótlékot megtarthatja, amelyre már évek óta a nyugdíj alapba tekintélyes összeget fizetett be. Ez a kérdés már megvitatás tárgyát alkotta a tanácsban és az a felfogás alakult ki, hogy Zubor tanácsnok erről az 1200 koronáról nem mondhat le a jogi folytonosság elvénél fogva sem, mert előállhat az az eset, hogy olyan embert válasz meg a közgyűlés adóügyi tanácsnokká, aki nem lesz olyan kedvező anyagi helyzetben, mint ő és az a 200 koronás differencia is számításba jöhet nála.

Hozzászolt a kérdéshez Angel dr. főjegyző is, aki kijelentette, hogy minden álszemérem és pirulás félretételével azt az álláspontot képviseli, hogy ez alkalommal a vámfelügyeleti tiszteletdíj őt illeti meg és erre jogot is for-

mál. Ezt a jogát az eddigi gyakorlatra alapítja, mert régi szokás Aradon, hogy ezt a stallumot az a rangidősebb tanácstag kapja, akinek semmi inemü más címen pótléka nincs. Már pedig ő sem személyes, sem működési pótlékot nem kap és Zubornál idősebb tanácstag.

Ha már erről van szó, — mondotta Kovács Vince kulturtanácsnok, akkor joggal reflektálhatnék a vámfelügyeleti tiszteletdíjra, mert a rangidősebb tanácstag én vagyok. Nekem nincs semmiféle személyes, sem működési pótlékom, sőt mikor tanácsnokká választottak, elvesztettem az azelőtt engem megilletett korpótlékaimat is és egy külön közgyűlési határozattal egyenlített ki a törvényhatóság azt az ürt, amely a régi és újabb fizetésem közt volt. Még így is ma 600 koronával kisebb fizetésem van, mint volt azelőtt.

— Az igaz, hogy a Kulturtanácsnok ur a rangidősebb, de jogvégeztségre szükséges ahhoz, hogy a vámfelügyeleti tiszteletdíjat valaki megkapja.

— Nem tudom, hogy a főjegyző ur honnan veszi ezeket az elveket, nagyon szeretném, ha megmutatná, hol vannak ezek lefektetve. Tudtommal sehol, mondotta Jegessy Károly dr. főügyész.

A tanács, mint már említettük ilyen nagyfontosságú kérdésekben a polgármester nélkül nem határoz és ezért nem ment tovább annál, mint hogy Petrán aljegyző fizetését nem utalványozta ki.

TANÜGY.

(—) **Érvárás, érettségi- és magánvizsgálatok a helybeli kir. főgimnáziumban.** A helybeli kir. főgimnáziumban május hó 21-én veszik kezdetüket a tanévet bezáró osztályvizsgálatok helyett most első ízben eirendelt „Befejező összefoglalások”, melyek célja: alkalmat adni a tanulóknak, hogy az évközben tanultakat a maguk egészében általános szempontokból áttekinthessék s kivált a fogalmi eredményeket rendszeres összeállításban láthassák s hogy az iskolai munka eredményét az érdeklődő közönségnek módszeres összefoglalásban bemutassák. A hittanok és rendkívüli tantárgyak összefoglalásai május hó 21-én, a többi rendes tantárgyaké pedig május hó 22–25. napjain lesznek. Az összefoglalások nyilvános jellegűek s így résztvehetnek ezeken a szülők a és tanúgy barátai. Május hó 26-án d. e. 9 órakor Te Deum fejezi be a tanévet. Május hó 29–31. napjain lesznek a rendes szóbeli érettségi vizsgálatok, melyeket mint megbízott elnök az igazgató fog vezetni. Az iskolai bizonyítványok kiosztása június hó 3-án d. e. 9 órakor lesz a Lyceum dísztermében (a nyomtatott Értesítők kiosztásának időpontja később fog közvétetni.) Az I–VII. osztályu magánvizsgálatok június hó 11–13. napjain, a jövő 1917–18-ik tanévre szóló előzetes beiratások pedig július hó 1–5. napjain lesznek. Az igazgatóság

Jegyezzünk hadikölcsönt, mert ezzel hazafias kötelességet teljesítünk és fölös pénzünket jó kamatozással, feltétlen biztonsággal elhelyezhetjük,

Zelenski Róbert gróf a pénzbőség hatásáról.

— Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület szombaton, e hó 19-én délelőtt fél 10 órakor tartotta székházának tanácstermében igazgatóválasztmányi gyűlést s ezt követőleg fél 11 órakor 53. rendes közgyűlést.

A gyűlésen megjelentek: Zelenski Róbert gróf elnök, Vásárhelyi Józsi igazgató elnök, Ipolyi-Keller Iván ügyvezető titkár, Kemény Szilárd titkár, Bódy Bódog, Bohus Lajos báró, Csernovics Diodor, Dálnoki-Nagy Lajos, Fábry Sándor dr., Friedmann Gyula, Gutziáhr Mihály, Halmai Andor, Heinrich Sándor, Herbszt Jenő, Kristyórány János, Leölkes Béla, Mayerhofer Lajos, Meiszner Ernő, Nikolics Géza, Leopold Zsigmond, Solymosy Lajos, Récsy Miklós, Török Andor, Vásárhelyi Dezső, Verzár Sándor igazgató választmányi tagok, Alföldy Pál gazdasági tanár és Kurunci Sándor rendes tagok.

Vásárhelyi Józsi igazgató elnök üdvözlővén a megjelenteket, felkérte az ügyvezető titkárt az elnöki jelentés előterjesztésére, melynek során a választmány hozzájárult 5000 korona hadikölcsön jegyzéséhez.

Tárgyalta a választmány az újabb háborús vonatkozású kormányrendeleteket, a gyapjúkészletek és gyapjas bőrök forgalomba hozataláról, a szőlő permetezéséhez szükséges rézgalic kiosztásáról és a mezőgazdasági munkák elvégzésére kirendelt katonai kézi és ígás erőkről.

A földmívelésügyi miniszter leiratai során tudomásul vették az állami méneknek állandó tartásra leendő kiadása és a gazdasági munkások részére engedélyezett szesz mennyiség szétosztására vonatkozó kormányintézkedést. Magáéva tette a választmány a Magyar Gazdaszövetségnek a birtokpolitika tárgyában az országgyűlés elé terjesztett javaslatát. Aradvármegye főispánjának a hadirokkantak, hadiözvegyek és árva segélyezése ügyében küldött átíratára az igazgató választmány az elnökséget eddigi intézkedéseinek tudomásul vételével a további intézkedések megtételére felhatalmazta.

A folyó évi gabonatermés árának és a rekivirálás módjának megállapítása tárgyában az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által rendezendő nagygyűlésre az egyesület részéről kiküldötték Zelenski Róbert gróf elnököt, Vásárhelyi Józsefet, Cseikó Árpádot, Kintzig Jánost, Solymosy Lajos bárót és Ipolyi-Keller Iván ügyvezető titkárt.

A folyó évi termés határárszabásait illetőleg a nagygyűlésen fog az egyesület küldöttsége nyilatkozni.

Több kisebb jelentőségű ügy tárgyalása után igazgató elnök az igazgató választmányi ülést bezárta.

Negyedőrai szünet után Zelenski Róbert gróf foglalta el az elnöki széket s nagyhatású elnöki megnyitó beszédében rámutatott a halatlan pénzbőség demoralizáló jelenségeire s a mezőgazdasági üzem nehézségeire. Kiemelte az elnök a földbirtokkal való egészségtelen üzemi kapcsolat szülte jelenségeket, melynek következtében ma már 3–4000 koronát fizetnek a földdek holdjáért, mely túlhatása az áraknak a mezőgazdasági üzem csődjéhez vezet. Rámutatott arra a tarthatatlan helyzetre, hogy a maximális árakat uton-utfélen büntetlenül lépik át s kéréllhetetlen szigorú sürgetett azokkal szemben, akik a rendeleteket nem tartják be. Végül elismeréssel és köszönettel emlékezett meg az elnök a vármegye vezetőségének a vármegye mezőgazdasági érdekei iránt mindenkor tapasztalt megértő támogatásáért, mert kizárólag ennek köszönhető, hogy a nehéz viszonyok között és felette rossz termések mellett a vármegye gazdálkodása zavartalanul folyik.

Dálnoki-Nagy Lajos alispán megköszönve az elnök elismerő szavait hangsúlyozta, hogy a vármegyei gazdasági egyesület elnöksége a vármegye vezetőségének a közigazgatás gazdasági vonatkozású kérdéseiben mindig hasznos segítségére volt.

A mely hatást tett elnöki megnyitó után tudomásul vették az igazgató választmány je-

lentését az egyesület 1916. évi működéséről, valamint az elmúlt év zárszámadásaita vagyongazdálkodásáról és vagyoni állapotáról beterjesztett számvizsgáló bizottsági jelentést és a fölmentvényt megadták.

Az 1917. évi költségelirányzat megállapítása után Zelenski Róbert gróf elnök indítványára Altöldy Pál m. kir. gazdasági tanárt a közgyűlés az igazgató választmány tagjai közé választotta s jelen voltak lelkes éljenzése közben a gyűlést berekesztette.

Botrány készül a vasutas szövetség közgyűlésén.

Budapestről telefonálja tudósítónk:

A vasutas szövetség holnapi rendkívüli közgyűlésére nagyarányú előkészületek folynak. Tudvalevőleg a tagok zöme máv. alkalmazottakból kerül ki, mégis a szövetségnek elnöki tisztjét a Kassa-oderbergi vasutnak egy igazgatója, Hauser Adorján dr., udvari tanácsos tölti be. Most a többség azt hirdeti, hogy az elnöki szék a Máv.-nak valamelyik kimagasló emberét illeti meg és Hausert el akarják távolítani. A holnapi közgyűlésen bizalmatlansági indítványt fognak tenni ellene és agitálnak egy rendkívüli közgyűlés összehívása végett. Ezek az egész rendszert meg akarják buktatni.

A vasutasoktól elűzölködött sertések dolgában a budapesti rendőrfőkapitányságon Sándor László rendőrtanácsos vezeti a nyomozást, aki reméli, hogy 3-4 nap alatt birtokában lesz az összes részleteknek. A vizsgálat nemcsak a vasutas szövetség visszaélései tárgyában folyik, hanem azt az üzérkedést is ki akarja deríteni, amit a sertésekkel a vasutasok jövedélszabályozásának kárára követtek el. A rendőri nyomozás eredményei eddig teljesen tisztában vannak a fontosabb részletekkel. Megállapították, hogy a Perlesz cég a vasutasok delegáltjaival milyen üzletet kötött, megállapították, hogy a sertések ellenértékét Perlesz szolgáltatta ki. Kiderült, hogy Barok Sándornak, a déli kerület elnökének az ügyben jelentős szerep jutott.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Aradi esküdtek. A június első felében megtartandó esküdtbíróági tárgyalásokra Schartner Sándor kir. törvényszéki elnök a következő esküdteket hívta be. *Rendes esküdtek:* Barát János magánhivatalnok, Eiser Sándor lámpakereskedő, Görög Imre háztulajdonos, Deutsch László dr. ügyvéd, Fridrich Lajos fűszerkereskedő, Gábor Sándor háztulajdonos, Hajdu János háztulajdonos, Erdődi Lajos háztulajdonos, Kotzander Ignác fakereskedő, Geisler Konrad szatócs, Butár Agoston kereskedő (Győrök) Fehlhann György háztulajdonos, Czamer János magánzó, Lenkei Antal kőműves, Freud Fülöp kereskedő, Dolna Miklós háztulajdonos, Arató Gábor kisbirtokos (Győrök). Gásza Sándor kereskedő, id. Beier György háztulajdonos, Kremmer János asztalos, Lichtig Herman magánhivatalnok, Kocsi Ferenc bádógos, Guba Ferenc nyugdíjas, Bonyhai Kálmán nyug. vasutas, Hoffmann Ede könyvelő, Fricz József háztulajdonos, Benisán Antal lakatos, Czabai Péter háztulajdonos, Borbély József magánzó, Égető János tanatanító. — *Hevített esküdtek:* Róthmüller Ferenc háztulajdonos, Novák Gusztáv háztulajdonos, Mosóczi István földtulajdonos, Rozmanith Géza butorkereskedő, Mericskai Sándor vendéglős, Moravek István magánhivatalnok, Náder Gyula kőműves, Olárius Jusztin szövetk. igazg., Maszanyi Imre háztulajdonos, Pocu Traján banktisztviselő.

§ Vesztegetés. Sporni Ferenc soborsini vasuti raktárnok 1916. május 24-én, amikor a rekvirált gabonát a járáshoz tartozó özszegekben lemérlegelés és átadás céljából a vasuttra vitték, egyesektől pénzt fogadott el azért, hogy ezek hamarabb kerülnek sorra a mérlegelésnél,

mint a többiek. Kisebbségekről 1-5 koronáról volt szó, a királyi ügyészség azonban mégis hétrendbeli megvesztegetés vétségéért emelt vádat Sporni Ferenc ellen. Ma tartotta meg ebben az ügyben a főtárgyalást az aradi kir. törvényszék büntető tanácsa, Bittó József táblabíró elnöklésével. A vádat Gyöke Zoltán kir. ügyész képviselte, a vasuti raktárnok a tárgyaláson ügyvéd nélkül jelent meg. Védekezésül azt adta elő, hogy azok a kis összegek, amelyeket ő elfogadott, nem tekinthetők megvesztegetésre alkalmasoknak, hanem csak

borravalók voltak, amit neki a felek a maguk jószántából ajánlottak föl. A kir. törvényszék azonban nem fogadta el ezt a védekezést és ítéletének indokolásában kimondotta, hogy közhivatalnoknak feleitől nem szabad semminemű pénzt elfogadnia, ha mégis elfogad, az mindig megvesztegetésnek számít. Ez alapon a bíróság Sporni Ferencet vétkezőnek találta 6 rendbeli megvesztegetés vétségében és 6 heti fogházbüntetésre ítélte. Azonban a viselt hivatal elvesztésének kimondását mellőzte a törvényszék. Az ítélet jogerős.

Vereség érte a választójogi blokkot.

— Dániel Gábor báró lemondott mandátumáról. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Báró Dániel Gábor, titkos tanácsos, országgyűlési képviselő elhatározta, hogy lemond a mandátumáról és erről ma délután értesítette a képviselőház elnökségét. Dániel Gábor báró jeles részt vett annak idején a régi szabadelvű párt vezetésében, Tisza Kálmánnal intim barátságban volt és mint a többségi elvnek rendíthetetlen híve értékes szolgálatokat tett a nemzetnek. A munkapárt alapításában és országos megszervezésében szintén jelesen működött. A vad és kíméletlen pártszenvédély az ő személye mellett sem mehetett el a nélkül, hogy ki ne kezdte volna. Összeférhetetlenségi vádak emeltek ellene és ügyei végnélkül húzódtak, nem az ő, hanem ellenfelei akaratából. Egyéniségének és hosszú évtizedek alatt szerzett politikai nevének intaktságát nem akarja további rágalmaknak kitenni, amelyek vasidegeket is képesek lennének megőrölni.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A választójogi blokk megszervezése áll ma a politikai érdeklődés előterében. Minél többet tanácskoznak, annál nehezebb helyzetbe kerül a program, mert a pártellentétek egyre élesednek. Manifesztumot akartak kibocsátani, amelyben azonban egységes programot kellett volna adni. Az új politikai egyesülés számára azonban ilyen program felállítása rendkívül nehéz feladatnak bizonyult. Vázsonyi Vilmos ismét megpróbálta a maga programját elfogadtatni, azonban a legutóbbi esti értekezleten a polgári radikálisok vezetője, Jászi Oszkár nem volt hajlandó Vázsonyi programjához csatlakozni.

A blokk ellen a legerélyesebb agitáció folyik magában a Károlyi-pártban, tehát a blokk egyetlen képviselőházi pártjában is. Ugyanis főleg a pártnak 10 tagja nem tartja helyesnek, hogy az ellenzék a választójogi blokkot megalapítsa, mert nem tartják helyesnek, hogy feladják a párt régi nemzeti programját, — a nemzetköziséggel való kacérkodástól féltik a színmagyar kerületek választóinak bizalmát. Hello Lajos, kinek ebben a kérdésben *Batthyány Tivadar* gróffal már heves jelenetei voltak, nem járul hozzá a nemzetköziséghez, továbbá *Justh János*, *Laehne Hugó*, *Polónyi Dezső*, *Matzky Ernő* *Kun Béla* sem.

A legutóbbi napokban ezek miatt már *Batthyány Tivadar* gróf is elkedvetlenedett, úgy, hogy a blokk tervének csak *Károlyi Mihály* gróf és *Lovász Márton* föltétlen hívei még. Szemben az egész akcióval a régi függetlenségiek nevében *Polónyi Géza* akar nyilatkozni, hogy szímvallásra kényszerítse *Batthyány Tivadar* gróft és társait.

A blokkot már alakulásának kezdetén vereség érte, mert szervezői csatlakozásra akarták bírni *Návay Lajost* és *Serényi Béla* gróft, a kik azonban megtagadták ezt. A nemzetköziséggel való kacérkodás ellen különösen a párt radikális kerületeinek képviselői *hadakoznak*,

leginkább *Bethlen István* gróf, fejt ki erős agitációt, nemcsak az alkotmánypártban, hanem a többi ellenzéki pártok között is. Meggyveznek csupán a korhatár leszállításának, esetleg a magyarul írni-olvasni tudásnak kérdésében, némelyek még a titkosság behozatala nélkül is. Tehát az ellenzéki pártok a választójogi kérdésében mind határozatlanabbá válnak, ezzel szemben a kormány álláspontja ismeretes és világos. Hír szerint ez nem végleges, a kormány hajlandó újabb, jelentős engedményeket tenni zárkózott magatartásából, hogy ezzel nyitott ajtót hagyjon az ellenzék mérsékeltbb elemeinek ebben a nagyfontosságú kérdésben.

Lasabban járó aradi vonatok

— A Máv. egyik vezetőjének nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny röviden hírt adott arról, hogy az arad-budapesti vonalon közlekedő személyvonatok menetidejét június 1-től egy órával, a gyorsvonatok menetidejét husz perccel megfogja hosszabbítani a Máv. igazgatósága. Hogy ezen intézkedésével minő célokat óhajtottak szolgálni a Magyar Királyi Államvasutak s mi volt okozója ezeknek a menetidő hosszabbításoknak, arra nézve felvilágosításért fordultunk egyik előkelő államvasuti főtisztviselőhöz, kítől a következő magyarázatokat kaptuk:

— Aligha kell bővebben magyarázgatni bárkinek is azt, hogy a háboru alatt hazánk vasutjai s ezek közül legelső sorban a magyar királyi államvasutak minő óriási munkát végeztek. Igen természetesen a Máv. vonalai sem egyformán vétettek igénybe, volt oly vonalrész, amelyen még a polgári forgalmat is teljesen be kellett szüntetni. Viszont voltak oly vonalrészek, amelyek csapattfelvonulási irányban fakúdvén, rendkívül nagy mértékben vétettek igénybe. Ezek között a legnagyobb teljesítményt, különösen a román háboru kitorése óta az Arad városán átvezető fővonalrésznek kellett ellátnia. — Elmaradhatatlan következménye volt a feladatnak az, hogy az ezen vonalrész mozdonyállománya elképzelhetetlen nagy kihatásnak volt kitéve, a gépek kellelénél, sőt a megengethetőnél nagyobb arányú igénybevétele s az a körülmény, hogy a gépek javítására sem elegendő idő, sem szakmunkás, sem anyag nem áll rendelkezésre oly mértékben, amint azt a szükség megkívánta volna, a mozdonyok teljesítő képessége lényegesen csökkent. Ezzel az eredménnyel fordított arányban alakult ki a vonatok szerelvénye. Tessék megnézni például egy gyorsvonatot a mi vonalunkon. Harminc kocsinál többet visz egy-egy gyorsvonat, nem is szólva arról, hogy a személyvonatok tengelymennyisége hihetetlenül nagy.

— A vonatok rendes közlekedését bénító eme két súlyos ok mellé társult egy nem kevésbé súlyos harmadik ok is. A szénben való változhatóság hiánya. Ma nem áll módjában a Máv-nak sem úgy rendelkezni a szénrel, mint azelőtt, amikor békeidőben más szénfelhasználó a gyorsvonat gépe, mást a személy és tehervonat stb. Ma meg kell elégedni azzal a szénrel, amely kéznél van, még ha gyengébb minőségű is, ha kevesebb is a melegsége. A gyengébb szén hogy mit jelent a gőzfejlesztésnél, a gépek hajtó erejének kiváltásánál, azt minden intelligens ember tudja. Könnyen érthető aztán, hogy e súlyos és elháríthatatlan nehézségek a vonatok nap-nap jutáni állandó késését eredményezték. Az a feladat azonban, amelylyel a vasutaknak meg kell birkóznok, nem engedhette meg azt, hogy a végtelenségig fentartassanak e késések s különösen a nemzetközi forgalom akadálytalan lebonyolítása, a csatlakozások biztosítása szükségessé tette egy, a viszonyokkal arányban álló menetrend életbeléptetését. Így vált aztán szükségessé az, hogy a Budapestről Arad felé haladó személyvonat menetideje egy órával megnyújtva Aradra reggeli hat óra helyett hét óra utáni időben fusson be s az esti időben ma fél tízkor induló személyvonat, hogy Budapestre rendszeren érhesse be, fél kilenc órakor fog indulni Aradról. Így és ezért kellett a gyorsvonatok menetidejét is megnyújtani.

A nemzetközi csatlakozások biztosítása lévén az első és legfőbb érdek, ezért el kellett hanyagolnunk minden, a fővonalhoz oldalról bekapcsolódó pályák, vonalrészek érdekeit, így többek között az Aradi és csanádi egyesült vasutak aradi csatlakozásait is. Ugy értesültem azonban, hogy az Acev. szintén módosítja június 1-től a menetrendjét, még pedig úgy, hogy reggel elejtve a Budapest felől való csatlakozást, Brád felé már hat óra előtt elindítja személyvonatát, hogy az kellő időben visszafordulhasson, csatlakozást nyerendő az este félkilenckor Budapest felé induló személyvonathoz. A budapesti postát igaz, hogy így egy fél nappal később kapják meg a brádi vonalrészeken lakók, de az a mai állapotokon, amikor a késések miatt ugyanis lemaradt nap-nap után a posta, semmit nem változtat. Az arad-szegedi vonalon úgy tudom, változást nem jelent június elseje.

— Szükségesnek látom megemlíteni végül azt, hogy ez a menetidő elnyújtás és menetrend-változás a normális viszonyok visszatérése után igen természetesen el fog tűnni s élvezni fogjuk a Máv. modern közlekedési politikájának előnyeit.

Tonnák milliói a tenger alatt.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest. A Magyar Távírási Iroda jelenteti: Április hónapban tengeralattjáróink által elsüllyesztett kereskedelmi hajóknak végleges száma 1 millió 91000 bruttóregiszter tonna. A szigorított buvárhajóharc kezdete óta 2 millió 770000 tonna kereskedelmi hajót süllyesztünk el.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenteti: Az Atlanti Óceánon ismét nyolc gőzöst süllyesztettek el a német tengeralattjárók összesen 21.000 tonna tartalommal.

Rotterdam. Hivatalosan jelentik: A 10.965 tonnás Kamerson angol csapatszallító gőzöst, amely csapatokat szállított május 5-én a földközi tenger keleti részén megtorpedózták. Egy tiszt és 128 főnyi legénység hiányzik.

Minden egyes jegyzés gyorsítja a békét.

H I R E K.

Egy kitünő ötlet, amely százezer koronát ér.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Minden eddigi akciójában észrevehető volt, hogy a Hadsegélyző Hivatal propagatív munkája közben legszívesebben olyan források felé fordul, amelyek az egyesek érezhető megterhelése nélkül teszik lehetővé jótékonyági alapjainak gyarapítását. Ez az alapeszme vetette föl a következő gondolatot is:

A magyar királyi postatakarékpénztár esek és clearing-forgalmában résztvevő számlatulajdonosok mindegyikének van egy 100 korona összegű törzsbetéte, amely után a m. kir. postatakarékpénztár évenként 2 korona kamatot térít meg. Azoknak, akik a postatakarékpénztár üzleti forgalmában résztvesznek, a törzsbetét 2 százalékos kamatozása igazán olyan jelentéktelen tétel, melyet bizonyára nem vesznek föl számításaikba, várható üzleti nyereségeik közé. Viszont azonban Magyarországon 50.000 ilyen két koronát kamatozó törzsbetétet kezel a postatakarékpénztár. Ha tehát mind az 50.000 betevő lemond az évi két koronáról a Hadsegélyző hivatal 100.000 koronához jut, anélkül hogy ezért bárkitől is érezhető áldozatot kért volna!

Csak dícséret illeti meg a hadsegélyző hivatalt, hogy nemescélú jövedelmeinek gyarapítására ilyen módokat eszel ki és nem terhel senkit jótékonykodás kérésével. A két koronát egy igazán legnemesebb célra az özvegy és árvaalap javára gyűjtik. Az áldozat oly csekély, hogy biztosan hisszük, nem akad az aradi és aradmegyei számlatulajdonosok névsorában senki, aki e csekély áldozattal hozzá ne óhajtsa járulni a háború által földégett szociális bajok orvoslásához.

— Az új katonai intendánsfőnök. Bécsből jelentik: A hadsereg rendeleti közlönye jelenti, hogy a király *Vanau-schek Vilmos* osztályfőnököt a katonai *intendatura főnökévé* nevezte ki. Ő lesz tehát Jersabetzky utódja.

— Főorvosi előléptetés. A hadsereg Rendeleti Közlönyének mai száma közli, hogy a király *Török Dezső* dr.-t, a 2. honvéd gyalogezred segédorvosát főorvossá nevezte ki. A most főorvossá előléptetett fiatal aradi orvos tizenhét hónapig működött a különböző harc-tereken, ahol mindenütt előjáróinak legteljesebb elismerését érdemelte ki. Jelenleg fontos küldetésben Albániában volt, ahol a déli klíma legsúlyosabb betegsége, a malária ellen küzdő orvosi bizottságnak tagja.

— Muniószállítás Angliában. Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség jelenti: A chelfildi, liverpooli, koventrii, manchesteri és londoni gépgyárak munkássztrájkjainak több zérét letartóztatták és vád alá helyezik, mert a muniószállítást akadályozták.

— A hadikiállítás megnyitása. Jelentettük már, hogy a 33-ik gyalogezred hadikiállításának vasárnapi megnyitására Hess Rudolf gyalogsági tábornok, a temesvári katonai kerület parancsnoka is meg fog jelenni. Hess tábornok katonai autón érkezik Temesvárról vezérkari főnöke kíséretében Aradra s az ünnepség lezajlása után nyomban visszatér Temesvárra. A megnyitási beszédek a kulturpalota előcsarnokában fognak elhangzani s onnan vonul át aztán a publikum a kiállítás helyiségeiba. A pénztárnál, s általában az egész ünnepség alatt a 33-ik gyalogezred legszívesebben dekorált tisztjei és altisztjei loznak szolgálatot teljesíteni. Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy mindenki már 11 óra előtt jelenjen meg a megnyitó ünnepélyen, mert 11 órán túl senkit nem bocsátanak be az előcsarnokba.

— Halálozás. Barta Salamonné, Lengyel Hanna hatvanegy éves korában tegnap elhunyt Aradon. Az elhunyt urasszonyt nagyszámu rokonság gyászolja. Temetése 20-án délelőtt kilenc órakor lesz a Chorin Aron-utca 1. számú házból.

— Közjegyzői kinevezés. Az igazságügy-miniszter dr. *Kölgyesi Adrián* Mihály hátszegi kir. közjegyzőhelyettesét Petrozsényba, dr. *Glück Géza* kisjenői ügyvédet Kőrösbányára kir. közjegyzőkké nevezte ki.

Tisztelt szerkesztő ur! Tegnap este nyolc óra tájban hirtelen csődület keletkezett a Tökölly-téren. A téren játszó gyerekek és néhány felnőtt járókelő három 15—16 éves fiút vettek körül, akik hangos vitába voltak elegyedve. Rendőr természetesen sehol sem volt, hanem rövidesen előkerült egy piros karszalagos katonai rendőr. Jól megtermett, keményen félre-csapott bajuszu, harcias kinézésű fiú, látszott rajta, hogy nem egy harteret járt már meg a világháborúban. Keresztül törve a tömegben, a csoportosulás közepére állott és az „ügyre vonatkozólag bevezette a nyomozást”. Egy nagy hangon kiabáló asszony vált ki a tömegeből és az egyik reszkette álló botrány okozóra mutatva elmondta, hogy a Tökölly-tér és a környező utcák ismert csavargója, ő kezdte a vitatkozást az időközben elmenekült öccsével együtt, akinél egy kés is volt. A katonai rendőr a kés említésekor két pofont adott a fiúnak, aki siró hangon kelt ki a bántalmazás ellen, mire újra egy pofon lett neki kiosztva. A nagyhangú asszony pedig csak beszélt tovább, minden második mondatában megemlítve a kést a fiú nagy bánatára, aki a késnek minden említésekor egy pofont kapott. Miután hat pofon leadása után a katona a delikvenssel megindult a városháza felé.

Egy szemtanu.

— Az árdrágító katona-kereskedő bűnügye. A Schwarz Dezső volt aradi bórkereskedő elleni bűnügyben a temesvári hadosztálybírósnak Aradra kiszállott főhadnagy-hadbíró vizsgálóbírája befejezte a vizsgálatot. Tanúkihallgatás tegnapelőtt óta nem történt, csak azokat a tanukat hallgatták ki, akiknek vallomását már ismertette az Aradi Közlöny. Ezeknek vallomásával és a lefolytatott nyomozati eljárással a vizsgálóbíró munkája be van fejezve, az akták készen vannak a talpbőr ügy, a szesz-ügy és az őrmesterrel való összejátászás dolgában. Miután úgy a hamis számlát kérő proviant őrmester, mint Schwarz Dezső az aradi 33-ik gyalogezred kötelékébe tartoznak és valamennyi tanu is aradi, valószínű, hogy a temesvári hadosztálybírósnak, — akár csak nemrégén *Jeszenszky György* szökött katona famanipulációi miatt, — Aradra fog kiszállani és itt fogják megtartani a főtárgyalást, amely elé nagy várakozással tekint Arad közönsége. A vádlott, Schwarz Dezső, — aki tudvalevőleg hadapródjelölt, — a napokban megtartott felülvizsgálaton harteréri szolgálatra alkalmasnak minősült és már be is vonult csapattestéhez a várba.

— Egyházi ének. Dengl Vilma aradi úri-lány, Gelfneck Lotte énektanárnő tanítványa, aki már többször kitünt gyönyörű szép alt hangjával és több ízben énekelt már általános nagy tetszés mellett, e hó 21-én hétfőn utóljára fog énekelni a Minorita templomban és ez alkalommal *Laurenz Ave Mária*ját adja elő orgona és cselló kísérettel.

— Ertesítés. *Radnai Manó* belgyógyász és gyermek orvos hosszabb körorvosi gyakorlat után Aradon letelepedett. Rendel. d. e. 9—10 d. u. 2—4 *Weitzer János*-u. 1. sz.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Oroszország szakit Angliával.

Bern. Stockholmból jelentik: A pétervári szocialista körök Cseidze beszédének, amelyet a dumában az Angliában és Franciaországban uralkodó helyzetről tartott, nagy jelentőséget tulajdonítanak. Azt remélik, hogy a forradalom kitörése Oroszországban küszöbön áll. Az orosz angol diplomáciai viszony megszakítása is csak rövid idő kérdése.

Berlin. Ma érkezett Berlinbe az első részletes tudósítás a дума május 14-iki üléséről. Eszerint a kadettpárti Sulgin és Cseretelli a munkástanács tagja között heves összeütközésre került a sor a Péterváron folytatott angol ellenes politika miatt. Sulgin felolvasta azt a röpiratot, amely Oroszország legfőbb feladatának mondja, hogy a világot szabadítsa meg Angliától, ettől a szörnyetegtől amely minden imparializmus és kapitalizmus melengetője.

Élesen bírálta ezt a röpiratot és azt mondta, hogy nem tudja ostobaságnak, vagy árulásnak tartsa-e ezt. Cseidze tiltakozott az ellen, hogy a katona és munkástanácsnak az angol kapitalizmus ellen folytatott propagandát az angol nép elleni ügynek tüntessék fel. Sulgin beszédénél nem kevésbé felháborító Rodziankónak az a kijelentése, hogy az új Oroszország is a végső győzelemig folytatja a háborút, vagyis a német imperializmus és fegyveres erő megsemmisítésének ürügye alatt a régi orosz

uralom kitűzte háborus célokért akarnak harcolni. Angliában és Franciaországban a nép és az imperializmus egymástól teljesen különböző fogalmak és szerinte erről hamarosan olyan fényes bizonyítékokat fog szolgáltatni, mit Oroszország adott, melynek képviselői angliai utjukon nem rég azt hangoztatták, hogy Oroszország, a cár és a nép egy.

Genf. Hervé lapjában azt írja, hogy az orosz szocialisták Miljukovot azért kényszerítették lemondásra, mert azt hiszik róla, hogy amerikai—angol pénzügyi körök megfizetett embere.

Mambug. A Hamburger Fremdenblatt jelenti: Az angol munkáspárt megbízottakat küldött Henderson és Roberts miniszterek részvételével a munkások és katonák tanácsához Pétervárra, hogy lebeszéljék őket a stockholmi kongresszuson való részvételről és rábeszéljék a szövetségesek szocialistáinak júniusban Londonban tartandó konferenciáján való részvételre.

Stockholm. Semleges körök véleménye szerint az angolok elvesztették már minden reményességüket Oroszországgal szemben és csak időnyerés szempontjából avatkoznak még bele az orosz eseményekbe.

London. A Reuter-ügynökség jelenti: Az amerikai hadsereg első kontingense, egy egészségügyi osztag, megérkezett Angliába.

Genf. Párisból jelentik: A Petit Journal jelenti: Több mint harminc orosz tábornok a frontról beküldötte lemondását a kormánynak.

— Adományok. A Nővédelmi Hivatalban újabb a következő adományok érkeztek be: Az aradi zenekonzervatorium IV. és V. hangversenyeinek jövedelmeiből 250 korona, N. N. 10 korona, D. N. 4 korona, N. N. 4 korona, Kaizler Ödönne 2 korona és N. N. 2 koronát. Mindezen nemesszivü adományokért halás köszönetet mond a hivatal nevében: Baross Boris ügyvezető alelnök.

— Oly egyének, akik nem mozognak elég s ezért nincs étvágyuk, étkezés után kellemetlenségeket éreznek, hosszadalmas gyomor-bajuk, derékfájásuk, makacs székrekedésük, megnagyobbodott májuk és aranyeres bántalmak vannak, a természetes „Ferenc József” kóserüviz használata által enyhülést, sőt számos esetben gyógyulást érnek el.

— Birtokosere. Rudolf Károly és neje eladták a Sörház-utca 9. sz. házat 6000 koronáért Frumosu Sándorné Bering Emiliának. — Zurek Károly és neje eladták az Angyal-utca 20. sz. házat 5000 koronáért Déma Gusztáv és nejének. — Rigó Mihály és neje eladták a Dezső-utca 3. sz. házat 30755 koronáért Diószegi Károly és nejének. — Szelle József és Szelle Károly eladták a Beresényi Miklós-utca 8. sz. házat 8200 koronáért Kovács Kálmán és nejének. — Müller Gyuláné eladta a Kiss Ernő-utca 4/a. sz. házat 60000 koronáért Tóth Józsefné Szürszabó Juliannának. — Szekeres Lajos eladta a Kapa-utca 15. sz. házat 5000 koronáért Molnár Mihálynak. — Nikolics Döméné Scherbán Erzsébet eladta Széchenyi-utca 9. sz. házat 145000 koronáért Telbisz Ottmárnak. — Bakó János és neje eladták a Török Ignác-utca 5. sz. házat 17500 koronáért Kovács József és nejének.

— Hirdetmény. Felhívom az I., II., III. és IV. kerületekhez tartozó kereskedőket, hogy a finom árpa gyöngyre vonatkozó utalványok kiváltása céljából hétfőn délelőtt a közlélmzési hivatalban jelentkezzenek. Egy adag 10 dekában és annak kicsinybeni eladási ára 12 fillérben állapítatik meg. Az élelmiszer igazolványok 7 számú szelvénye váltható be árpa-gyöngyre. Tudomására hozom továbbá a közlélmzésnek, hogy a tej jegyek a Cukor központban hétfőn délelőtt 800 számig adatnak ki s egy liter-tej ára 5402 1917. pm. sz. hirdetmény szerint az üzletben átvéve 70 fillérben állapított meg. A közlélmzési hivatal vezetője.

— Értésítés. Értésitem helybeli és vidéki t. vevőimet, hogy további intézkedésig f. évi május hó 20. átol kezdve üzletemet vasárnapi napokon nem nyitok ki. Arad, 1917. május 19. Ehrenfeld Ignác fűszer- és gyarmatáru nagykereskedő.

— Cukrosomagoló és papírzacsok Kerpelnél. 190

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A szén és a koks drágulása. Bécsből jelentik: A felsősziléziai szén árat tulajdonképpen 20 márkával drágították meg waggononként, a briket ára 25 pfenniggel növekedett métermázsánként. Valószínű, hogy a koks ára 1—3 márkával lesz drágább métermázsánként. Ezzel az árdragulással kapcsolatban Ausztriában is számolnak a kőszén árának növekedésével, mert az osztrák szénipar képviselői azt a kérést terjesztették elő, hogy az árat a felsősziléziai szén árának megfelelően drágíthassák. Bécsből jelentik nekünk: A felsősziléziai szén árának mártól kezdve husz pfenniggel történt tölemelésére való tekintettel, a bécsi szénagykereskedők egyesülete elhatározta, hogy beadvánnyal kéri a kereskedelemügyi miniszterium hozzájárulását az árat szénkonvenció határozatához való fölemeléshez. A márkakurzusra való tekintettel, a szénagykereskedők a nyílt fuvar métermázsánként harmincegy fillérrel, a zsák-szenet harminc fillérrel akarják emelni.

— A többtermelésről. Az Aradi Mérnök és Építész-Egylet által rendezett mai felolvasó ülésen Rozsnyay Károly kir. műszaki tanácsos tartott előadást a többtermelésről. Rendkívül előkelő közönség jelent meg a városháza nagytermében, hogy az érdekes előadást meghallgassa. Rozsnyay előadását alapos tanulmány és szakismeret, az összegyűjtött anyag helyes beosztása jellemzi. Először is kifejtette, előadó, hogy a többtermelés kérdésében mennyire érdekelve van a mérnöki kar. Azután a mezőgazdasági területet ismertette és annak művelési haladásáról számolt be. Igen helyesen állapította meg, hogy a többtermelés keresztülvitele szorosan váve a kisbirtokos osztály körében történik és a kisbirtokos osztályt a magas

mészhozamait és jövedelmezőségeit. Államháztartásunk mérlegének helyreállításához kettőt tart szükségesnek: a takarékoságot külkereskedelmi mérlegünk javára és a többtermelést, új befektetésekkel szaktudás és a munka hatékonyabb mozgósításával. A többtermeléshez szükséges tőkével, az előadó szerint, a háborus viszonyok következtében a gazdák rendelkeznek már ezidőszert is oly mértékben, hogy az első segélyre az elég lesz. A törvényhozási intézkedések közül felsorolja Rozsnyay a tagosítási törvény módosítását, a mezőgazdasági vizsabayozások és talajjavítások gyorsított és nagyobbarányú keresztülvitelét, uthalózatunk és közlekedési eszközeink fejlesztését, gabonaközlaktárak és gabonaszárítók építését, a mezőgazdasági gépipar, mezőgazdasági kémiai ipar fejlesztését, műtrágyagyárak alapítását, a mezőgazdasági termelés szervezését, a szabad gazdálkodás korlátozását, szakoktatásunk reformját és fejlesztését, kötelező gazdasági népoktatás behozatalát, a mezőgazdasági hitel rendezését, mezőgazdasági hitelszövetkezetek alapítását, kötelező állami tűz-, jégkár- és állatbiztosítást, a gazdasági kísérleti-, magtermelő- és magnemesítőállomások és telepek szaporítását, vám- és tarifakérdés rendezését s mindezek előkészítéséből a magyar mérnöki karnak is ki kell vennie munkarészét. Az elősorolt feladatok lehető mérlegelését és a tennivalók csoportosítását tizenkét pontban tárgyalta az előadó. Számszerű adataival és a felhozott példákkal Rozsnyay Károly a legszükségesebb részleteire mutatott rá a többtermelésnek. A másfél óráig tartott előadást feszült figyelemmel hallgatta végig a közönség. Este a Fehérkeresztben társas vacsorára jöttek össze a tudós előadó tisztelői és barátai.

— Tilos a rozsz kaszálása. A magyar királyi földművelésügyi miniszter ur rendelete folytán közhírré teszem, miszerint a rozsz vetés kaszálása és takarmányozási célra való felhasználása, mivel ez a közellátás érdekeit veszélyezteteti, tilos és figyelmeztetem a gazda közönséget, hogy ily eljárástól tartózkodjanak. Kivételt képeznek azok, akik rozsz vetésüknek egy részét beigazolhatólag már ebből a célból vetették és takarmányozásra béke időben is rozsvetésüket lekaszálták, továbbá azok, kiknek semmiféle más takarmány már nem áll rendelkezésükre. Azok ellen, akik ily körülmények fentforgása nélkül értékesítési célból kaszálja a rozszot, a kibégási eljárás az 1587—1917. M. E. számú rendelet értelmében hivatalból fog megindítani. Lőcs Kesző h. polgármester.

Az „ARADI KÖZLÖNY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohányüzletben is. Egyes szám ára 12 fillér.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

* Királyügris IV. — hétfőn az Apollóban. (A szenzációs detektiv-dráma újabb fejezete.) A detektiv-dramák közül kiemelkedik a „Király-tigris”, amelyet a világhíressé vált amerikai World-filmgyár rendezett meg több fejezetre osztva. Az első három fejezet, ugy izgalmas eseményénél, mint a szerepek művészi megjátszásánál a kiállítás gazdagságánál fogva, a közönség legnagyobb tetszését váltotta ki. A negyedik fejezetet, amely az előbbi fejezeteket is felülmúlja, hétfőn és kedden mutatja be az Apolló-színház. Jimmy Valentint, a szeniális gorosztevőt most is Robert Warwick, a kiváló amerikai mozistar játssza.

* Nordisk-dráma az Apolló vasárnapi műsorán. Nem mindegyes szórakozásban lesz része vasárnap az Apolló publikumának. Elsőrangú műsor kerül vetítésre. A műsor fénypontja a „Mimóza asszony áldozata” című Nordisk-dráma, amely a szindus kelet forró levegőjét lehelő felénk megkapó történet keretében. A vasárnapi műsor változatosságát biz-

FOG- tómeses, aranyból, platina, arany és esüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok aszjpadlás nélkül aranyból, platina-ból vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogsorok átállítása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönbön Amerikában a legkiválóbb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a ma legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkiválóbb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

tosítja a nagy Nordisk-dráma mellett két szellemes, könyekig kacagató bohózat.

* **Homunculus V.** (Leszámolás az emberiséggel. Bemutatja az Uránia.) Oriási sikerrel mutatta be tegnap a színház a világhírű sorozatnak utolsó előtti részét, mely méltán viseli a címét **Leszámolás az emberiséggel.** Hihetetlenül érdekes és lebilincselő az ellentét, amely ebben a filmben megszemélyesítve jelenik meg. **Homunculus az öregedő,** a halálsejtelemtől gyötört **Homunculus szemben találja magát a régi fiatal erőteljű duzzadó, erős egyéniségű óriással.** A film e részében azután a maga végpusztulását is megérező embertől lény a maga pusztulásával az emberiséget is el akarja pusztítani. Mindenütt elnyomja a békét és a szeretetet, mindenüvé a gyűlöletnek, a küzdelemnek és az egyenetlenségnek magvait hinti el. A küzdelemnek borzalma és félelmetes látványa el jut a világ minden zugába s mikor a pusztításnak rettenetes műve bekövetkezik, **Homunculus fölényes nyugalommal nézi művének eredményét.** **Homunculus az elpusztult emberiség helyében egy új, egy erőteljes, egy öntudatos társadalmat akar létesíteni,** s ezért helyezi el a magányos szigeten a kis pástorfiúval **Máriát,** hogy a világ befolyásától menten egy új nemzedéket, egy új életet teremtsenek. S a meddig itt a tiszta szerelem fákadásából új nemzedék keletkezik: addig a föld többi táján elpusztítja a romlott, erkölcsileg megfertőzött emberiséget. 5

* **Egy milliomos nő szerepe vasárnap az Erzsébet mozgoszínházban.** A Star-filmgyár egyik nagyszerű szenzációja a kép, melyben elragadóan szép tájakban gyönyörködik a szemlélő. A művészek kitűnő játéka és a rendezés a képet előtérbe helyezik minden eddigi megjelenést hasonló zsánerű kép felett. **Pünkösdkor mindennap teljesen új műsor kerül bemutatásra.**

NEMZETI SZÍNHÁZ

Arad, 1917. évi május hó 20-án, vasárnap:

Tiszavirág.

Operett.

Kezdet 7 órakor.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétában

Stauber József.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget)

Barta Salamon mint férj, ennek fia **Adolf,** valamint alulírt testvérei és összes rokonai nevében fájdalomtelt szívvvel tudatják, hogy imádott neje, illetve anyja, testvér és rokon

Barta Salamonné

szül. Lengyel Hanna

áldásos életének 61-ik, boldog házassága 39-ik évében f. hó 18-án, hosszas fájdalom után történt elhunytát.

Drága halottunkat f. hó 20-án d. e. 11 órakor kísérik Chorin Aron-utca 1. sz. gyászházából az izr. sírkertbe örök nyugalomra.

Áldott legyen emléke!

Arad, 1917. május hó 19-én.

ösv. Auszterwahi Zsigmondné Lengyel Fanny, Glück Dezsőné Lengyel Berta, Lengyel Lipót, testvérei. Glück Dezső, Lengyel Lipótné, ösv. Lengyel Tivadarné, ösv. Lengyel Frigyesné, Berta Jenő és neje. sógor és sógorónő. 3275

Értesítés.

Nagybecsű helybéli és vidéki vevőinket értesítjük, hogy árnhány miatt fizetőknek egyelőre bezárjuk, remélve, hogy ezen sajnálatos körülmény minél előbb meg fog változni.

Nagybecsű vevőink igényeit mindenkor gondosan kielégítve, ez évben is a szükséges cipőket Németországból és Schweizből szereztük be. Sajnos, ezen áruknak leszállítása a f. é. március hóban életbelépett behozatali és különösen a németországi kiviteli rendeletek miatt elháríthatatlan akadályokba ütközik és ennek következményeként az ismert elsőrendű áru nem szerezhető be, dacára annak, hogy semmiféle költséget és fáradságot nem kiméltünk, csak hogy igen t. vevőinket kiszolgálhassuk.

Ha azonban további eljárásunk sikerre vezetne és a kilátásba helyezett árukat megkapnók, ezt becses vevőinkkel **mulhatatlanul** ugyan ezen helyen közölni fogjuk.

Megköszönve mindenkori bizalmukat, kérjük azt részünkre továbbra is fentartani és egyben tudomásul venni, hogy üzleti ügyeink ideiglenesen lakásunkon (Lévay Adolf, Forray-utca, Gróf Hunyady-palota, I. em.) lesznek elintézve.

Teljes tisztelettel

Buchsbaum és Társa,
cipőkereskedők.

Tulajdonos: **Lévai Adolf**
Arad, Atzél Péter-u. 3.

3081

(Utánnomást nem díjazunk.)

1838. évben alapított

Adriai Biztosító Társulat.

Magyarországi igazgatóság:

Budapest, IV., Váci-u. 20.

Telefonszám: 115-21, 115-22, 115-23.

Részvénytőke és tartalékok összege 1916. év végén 210 millió korona, elfogad jegyzéseket

a hatodik magyar kölcsönre tetészes szerinti összegekben köthető

életbiztosítással

kapcsolatban, amely módozat által a hasznú köteleesség gyakorlása és legcélrányosabban és leggazdaságosabban köthető össze az aggkorról és családjáról való gondoskodással.

A biztosításnak megkötésével egyidejűleg a társulat a biztosított tőkével azonos összegű hadikölcsönt jegyez a fél javára és számlájára és annak értékét biztosított felei helyett kifizeti.

Felvilágosítással és írásbeli tájékoztatókkal szívesen szolgál a társulat fentírt igazgatósága, valamint az ország minden városában létező képviselőiek.

ARADI KOZLONY

1917. évi június hó 1-től új előfizetést nyitunk az „Aradi Közlöny”-re.

Előfizetési árak

helyben és vidéken:

- Egész évre 36 K.
- Fél évre 18 „
- Negyed évre 9 kor.
- Egy óra 3 „

Tessék mutatványszámot kérni.

A készpénznélküli hadikölcsön jegyzést

lehetővé teszi

„Az Anker” hadikölcsönbiztosítása

előszerű, mert a

VI. magyar hadikölcsön

biztosítását K 500-tól K 4000-ig formaiségok és orvosi vizsgálat nélkül teljes érvénnyel az első biztosítási naptól kezdve, háború esetére is, lehetővé teszi,

hazafias,

mert a hazát a béke gyors létrejövetelehez segíti,

rendkívül olcsó,

mert a magában alacsony díjköltség a hadikölcsön magas kamatozása folytán adott készpénz megterítés levonásával oly csekély, mint ez semminemű más biztosításnál nem áll fenn; kényelmes díjfizetés akár havonként, akár hetenként, sem helyeg, sem más illetékek nincsenek.

Közelebbi felvilágosításokkal és ajánlati úrlapokkal díjmentesen szolgál

„Az Anker” élet- és járadékbiztosító társaság vezérigynöksége:

Kornis Testvérek

Arad, Vörösmarty-utca 1.

és

az Aradi Általános Takarékpénztár R. T. Arad, Szabadság-tér 7. sz., I. em. 3194

APOLLO SZÍNHÁZ.

Május 20-án, vasárnap

A Nordisk Films Co. kivételes atrakeiós felvétele.

Mimóza asszony áldozata.

Dráma 3 felvonásban.

Főszereplők:

Clara Wieth, Henry Seemann és Rebsehmidt.

Az előadások vasár- és ünnepnap 2, 1/4, 5, 1/7 és 1/9 órakor, hétköznap: 1/5, 1/7 és 1/9-kor kezdődnek és nem folytatólagosak.

Jegyek előre válthatók d. e. 11-12 óráig a pénztárnál.

Apró hirdetések.

Ellátás.

Isleten

ebéd kibordásra kapható. Darányi János-
utca 2. 3273

2-4 díszítgvált ornak

jó házi kosztot adék. Cim a kiadóban. 3245

2-3 urlemberek

jó házi kosztot adnék házban, vagy há-
zon kívül is. Özv. Szókéné, Botond-utca
6. szám. 3185

Üzletek.

Egy jótergásmu

faültet nagy vidéki városban haláleset
miatt eladó Bővebbet a kiadóban. 3274

Vendéglőhelyiség

berendezve lakással és egy üzlethelyiség
raktárral kiadó. Cim a kiadóban. 2833

Különféle.

Hehs Vasss chinaborn.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szé-
dülés, a vérszegénységből eredő ideg-
bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak,
léz, általános gyengeség ellen. Paratlan
vértképző és vérjavító, biztos óvszer ma-
lárius fertőzések és minden infekcióból
eredő meg- betegedés ellen úgy felnőt-
teknek, mint gyermekeknek. Ára 3-50 kor.
Hehs gyógyszerár. Földes gyógyszerár. 12

Kiadó.

József főherceg-ut 22. sz. alatt 3 utcai
és 2 udvari szobából álló helyiség irodá-
nak 1. év augusztus 1-től kiadó. Bővebbet
az Aradi és csanádi egyesült vasutak
Magánüzemeinek központi felügyelősé-
gél. 1868

A drága vaníliát

teljesen pótolja a pompás zamata Vanil-
lon, egy zacskó ára 14 fillér. Cukrászok-
nak, vendéglősöknek nélkülözhetetlen. Föld-
des gyógyszerár. Hehs gyógyszerár. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételek
a Messenger-hoy irodában, Deák Ferenc-
u. 8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.”

Tyukszem
és minden bőrkeményedés ellen biztosan
ható szer, Hehs gyógyszerész tyukszem-
tapasza. A legmeggröztöttebb tyukszem a
tapasz párnapi használatát után leválik,
a gyöttrő fájdalom azonnal megszűnik.
Ára 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes
gyógyszerár Arad. 12

**415 drb elsőrendű
választott fajmalac
eladó**

Holländer Sámuel
csermői gazdaságában.

Fatalpakat

és kész fatalu papucsozat
juttányos árt szállít bármily mennyiségben

Jäger József és
esztergályos. Arad, Aranykőz-u. 7.
Viszonteladók árkedvezményben részesülnek.

Tokaji borok

aszni és szamorodni

Herceg Windisch-Graetz töltés
Magrendelhetők viszontelárusítók
részére 2921

Erényi Tivadar

a Herceg Windisch-Graetz vezérképviselő-
jénél

Arad, Deák Ferenc-utca 39.
Telefon 11-48.

Ellenőrző pénztárt,

szájt gyártmányukat, bármikor
visszavesszük

National Registrar Karsen-
Gesellschaft m. b. H. 730
Wien, VII. Siebensterngasse 31.

200 hold parlag legelő
birkáknak igen alkalmas, kiadó. 3280

Holländer Sámuel
gazdasága **Csanád.**

Eredeti svéd gyártmányu
WIKING aratógépeket,
kaszáló, marokkrakó és kévekörtögepe-
ket szállít a
Magyar Általános gépgyár R.-T.
Budapest, VI. Váci-ut 141. Telefon 45-15.
Sürgőscím: Magomobil. Nagy terelek-
rész raktár. 7143

Értesítés.

Van szerencsém értesíteni
a t. högyközönséget, hogy

bécsi fodrásznóm
megérkezett.

Szives pártfogást továbbra is
kérve, maradok kiváló tisztel-
lettel 521

Felter Teréz
Arad, Forray-utca 4. sz., I. em.

Viszonteladóknak:

- 100 drb vegyes lev. lap K 6.—
 - 100 „ aranyos fényes lap K 8.—
 - 100 „ gelatin fényes lap K 6.—
 - 100 „ matt lev. lap K 5.—
 - 100 „ művész lap K 12.—
 - 100 mappa 10/10 levélpapír
és borítók, jó minőségben K 32.—
- valamint más olcsó papírárnk
kaphatók 3061

Deák Béla
könyv- és papirkereskedésben
Aradon, Forray-utca. Telefon 902.

**Korona-szappan
egyedárusítása.**

- Lugkó, Kéktő,
- Gyertya, Fémisztító szódai,
- Oztoókrém, Ozipó fűző,
- Pipereszappan, Kölni víz,
- Fogkrém, Fogpor,
- Szájvíz, Aropuder,
- Borbélyszappan, Stülantín,

állandó nagy raktár
nagyban és kicsinyben
Fekete Jakab
vegyeskereskedésben 5251
ARAD, Forray-utca.

Készleten még
eredeti amerikai Mc. Gormick
fűkaszaló
marokkrakó
kévekörtöregép
lógereblye
Kühne darálók és gazdasági gépek
gép- és hengerelajok,
gép kenőcs, továbbé és
kocsikenőcs kiváló mi-
nőségben

Kovács Soma és Tsa
Arad. 3281

Ajánlok azonnali szállításra:

Rum
és
Likőr
esszenciákat és compo-
zitiókat ab Arad.

Szemző Ármín
áruügynökség és bizományi raktára
Aradon. 521
Interurbán telefon 582 szám.

Hirdetmény.

A 33-ik gy. ezred aradi pótzászlóalja részére bérbe vagy
részbeni megmunkáltatásra nagyobb kaszáló, herével, zabbal
vagy bükkönnyel bevetett terület keresetlik. Ilyen kaszálók vagy
bevetett területek lehetnek kisebb-nagyobb tagozatban és le-
hetőleg Aradváros határában vagy ahhoz közel, néhány óra
járásnyira.

Írásbeli vagy szóbeli ajánlatok e hó 27-ig az alólírott pót-
zászlóalj élelmezési (Proviandur) hivatalához intézendők.

Arad, 1917. május hó 20-án.
3261 33-ik Pótzászlóalj Parancsnokság.

AUFRICHT MIKSA
tűzifa, épületfa, szerszám- és műbutorfa kereskedő
ARAD, Kossuth-utca végén (ó-temető előtt.)
Városi és megyei telefon 69.

Ajánl kocsigyártó iparhoz tartozó faanyagokat, u. m.: kőrís
lőcsfát, kőrís- és bükkfa kerékfalpat, küllöt, bükkhasítványt,
gömbölyű és faragott nyírfarudat, ökörfajmokat, továbbá gazda-
sági faárakat, u. m.: kapa-, kaszanyéi, rudfák (hordáshoz és vendég-
oldalnak,) favilla, gabonalapát, gereblye, talicska, nyírfaseprű, stb.

Gyors- és pontos kiszolgálás. Ajánlatokkal szívesen szolgálók

Eladó földek.

Zsigmondházán, a régi csolnakátkeléstől jobbra fekvő
Bíró-féle földek, melyek ház helyeknek, kerteknek és kerti
veteményeseknek nagyon alkalmasak, 1000 □-öles par-
cellákba beosztva, eladó. A földek egy része herével
van beveve. — Vevők f. év október hó 1-én lépnek a
megvett parcellák birtokába.

Előjegyezni lehet: **Steiner és Goldschmidt** cégnél
Aradon, Erzsébet királyné-körut 20. sz. és **Goldschmidt**
Sándor banküzletében, Minorita-palota, valamint **Heiler**
Gusztávnál Ujarad, Rákóczi-utca 23. sz. 3225

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetései ára 3 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közzétehető, megváltoztassa.

Apró hirdetések:

Levelenezés.

„Tavaszi”-nek
levél ment a kiadóba. „Könyv”. 3270

Utazások

urihölgy tisztességes ismeretségét keresem, kellemes szórakozás céljából. Levelet „Utazozó” jellege alatt kiadóba kérem; átvesszem 24-én, amikor ismeretséget köthetünk. 3213

Alkalmazást keres.

Hadmentes.

3 polgári végzettségű férfi, 1000 korona övaddal, állást keres gazdaságban, vidéken vagy helyben. Cim a kiadóban. 3257

Gazdaságok

könyvtárnak Aradon való vezetését hosszú évek gyakorlata alapján elvállalom. Szíves megkeresésnek „Számítást” jellegre kérek. 3238

Magyarul és románul

beszélő fűszer, vas- és vegyesáru kereskedő segéd azonnali beépítésre állást keres. Cim Mócz Sándor Borosabes. 3243

Szerény igényű

18 éves árva urileány 1-2 kis gyermek mellé, esetleg idősebb urnához ajánkozik. Cim a kiadóban. 3278

Komoly leány

tisztességes hávéházban, esetleg sörcsarnokban kiszolgáló állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 3288

Gépezés

cséplésre ajánkozik, javítást is vállal. Cim: Mene 6. postarésztart (Arad-megyé). 3133

Alkalmazást nyer.

Megőnyvezető,

aki jó géplakatos is, felvétetik a Zombrádi Erdőkezelősegnél. 3279

Egy egyes varrónő

bázhöz kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 3286

Bejárónő

és kiszolgálóleány felvétetik. Fülöp étterem, Deák Ferenc-u. 40/a. Ugyanott egy szép jégsekrény eladó. 3284

Fiatall,

szépen németül beszélő kisasszony felvétetik 5 éves kis leány mellé. Cim a kiadóban. 3283

10-14 éves

gyermeket teljes ellátással, némi fizetéssel, könnyű kerti munkára vállalkozik Cim a kiadóhivatalban. 3289

Tanítónő,

esetleg gyermekkertészre kerestetik Nagykikindára. Bővebbet Anfriedt, Bötvös-utca 15. szám. 3260

Irodista

és egy kereskedőség felvétetik Róth Testvérek papír, norimbergi és rövidáru üzletében. 3230

Gépezés

ki az összes gép javítást érti, cséplésre ajánkozik. Cim a kiadóban. 3232

Szerény

német kisasszony, ki a háztartásban segédkezik, magános urnához felvétetik. Cim a kiadóban. 3196

Biztonság-tanulónak

felvétetik két nő, kik a 14. évet betöltötték és legálább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Beltiszolga

és házi nő alkalmazást nyer Krausz Paulin könyvkereskedésében. 3201

Megbízható,

komoly beltiszolga június 1-re felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 3278

Megőnyvezetőket

keresünk pankotál és a borosabesi iparvasutunkhoz. Jelentkezni lehet Hazai Fatermekő részvénytársaságnál, Boros-Bentér 20. 3158

Jó bizonyítvánnyal

biró szakácsnő uriháznál június 1-re felvétetik. Cim a kiadóban. 2000

Könyvelő, vagy könyvelőnő,

ki a könyvitelben, levelezésben, gépírásban, számadások készítésében teljes jártassággal bír, alkalmazást nyer június 1. beképesséssel. Pályázatok bizonyítvány-másolatokkal és fizetési igény megjelölésével Vajda Zsigmond kunágotai gazdasága. u. p. Magyar-Bánhegyes címre küldendő. 3070

Lapkiördő-pár

16 fizetéssel felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7891

Lakást keres.

3-4 szobás lakást keresek

lehetőleg fürdőszobával, augusztus 1-ére, vagy 15-re. Cim a kiadóhivatalban. 3215

Keresek

3 szobás ucai lakást július vagy augusztus 1-re. Cimem Aulich Lajos-u. 12. 1909

Kiadó lakás.

6 szobás

II emeleti modern urilakás Ferdinánd u. 4. sz. házban augusztus 1-ére kiadó, felvilágosítás Szécs F. Vilmosnál, Karolina utca 10. sz. 3272

2 butorozott szoba

fürdőszoba használati június 1-re kiadó. Dezső utca 4c. sz. 3206

Nyaralásra kiadó

Gyórokon, közvetlen a villamos megállóhál 2 szoba, konyha, butorozva, jobb családnak szeptember végéig. Cim a kiadóhivatalban. 3264

Magánház 3 szobás

lakással és kerttel Zsigmondháza 61. sz. alatt azonnali kiadó. 3259

Két butorozott 2 szobás

lakás konyhával villanyvilágítással, vízvezetékkel azonnali kiadó. Hajo-u. 2. sz. 3249

Tízszobás

butorozott szoba kiadó a vasút közelében. Erzsébet-u. 9/c. 3276

Modern 5 és 2 szobás lakás

kiadó. Cim a kiadóban. 3141

3 elegáns butorozott

utcai szoba, villanyval, Bohus-palota I. emeletén, kiadó. Bővebbet a házmester-nél. 3244

Ingatlan.

Üdülő ház,

jóforgalmu helyen, melyben fűszerüzlet és vendéglő helyiség van, nagy vevőkörrel rendelkezik, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2974

3 kishold szőlő

Gyórokon, a központtól 10 perc, gyönyörű fekvésű helyen, kevés költséggel átalakítható épülettel, felszereléssel eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3263

Eladó

a városháza közel egy egyemeletes és egy földszintes sarokház. Cim a kiadóhivatalban. 3272

Kertes házban eladom

vagy kerti családi háza átcserelem. Cim: Kapa-utca 47. sz., az utca kezdetén. 3269

Dez-s-utca

3. számú ház eladó. Értekezni Gr. Leininger-utca 11. sz. 3282

Új modern ház,

minden kényelemmel ellátva, eladó. Bővebbet Szentpéter-tér 6/a., Osváld Ferenc. 3267

Gyal László-utca 8.

számú ház szabad kézből eladó. 3214

140 hold esztendősi

Aradhoz közel, épületekkel, vetéssel, 600 és holt felszereléssel jutányos áron, kedvező feltételekkel eladó. Bővebbet Asbóth Gyula Arad, Zrínyi-u. 4c. 3231

Bajza-utca 4. számú

magánház, nagy kerttel, vasút közelében eladó. 3285

4 szobából álló

magánház kerttel, villanyvilágítással, csatornázással eladó. Rózsaszó Edéné, Kálvin János-u. 88. 3246

A vásártéren

magánház jómeneteli kocsma és szatéc üzlet helyiséggel eladó. Bővebbet Sav. Szabó G.-né, Varsány József-utca 36. 3241

Báthory István-utca 21-23. számú sarokház, előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet ugyanott. 2928

Ferenc-tér 1. sz.

hás kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Soltz, Báthory István-utca 46. sz. 3188

Eladó

Opáloson 12 kat hold szőlő, urilakás, ezer hecto ürtartalmu hordók, kádak és egyéb teljes felszereléssel. Csak komoly venni szándékozónak ad felvilágosítást Nikolett Döme aradi ügyvéd. Közvetítők kizárva. 3198

Jól jövedelmező

több lakással bíró uriház eladó. Csiky Gergely-utca 25. 3236

Kapa-utca

7. számú sarokház régen fennálló üzlettel, nagy telakkal és kerttel bérletesség miatt eladó. Bővebbet Weisz Dávidnál Kossuth-utca. 3198

Hindenburg- (volt Pécskai) út 1.

számú ház, a pályaudvarral szemben, kocsma és szálloda helyiséggel, eladó, kizárva 7%-ot jövedelmez. Értekezhetni özv. Mihajlovics Demeternél, Kálemen-tér 6, ajtó 17. 3147

Pankota központjában

volt Duffek-téle ház, mely pincegazdaság részére kitűnően alkalmas, üzleti ház, szilárd épület, nagy telakkal, eladó. Bővebbet Duffek János, Pankota. 3192

Szabadság-tér közelében

400 öl beltelekkel 2 utcára szülő nagy ház, több lakással, 6 lóra való istállóval és 16-17 kocsi alá való padozott és fedett színekkel, eladó. Bővebbet Kálvin János-utcai gyógyszerárban. Ugyanott házmester felvétetik. 2653

Vétel és eladás.

Férfi öltöny

teljesen jókarban, eladó. Megtekinthető d. u. 3-6-ig. Cim a kiadóban. 3269

Fekete tagálmop,

öröm vászoncipő eladó. Megtekinthető délután. Cim a kiadóban. 3240

Kenderkötél

100 méter hosszú, 5 cm. vastag, majdnem új, eladó. Cim a kiadóban. 3247

Medőnyke-ítés

2 mm-es cinesett vasodronyból fonva, 1 méter magas, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3229

Eladó

számítógép 70 HP., 4 éves, kifűző állapotban, hozzá 20 hordó benzina és 3 olaj. Értekezni: Winkler Thököly Imre-utca 11. szám. 3237

Építkezési anyagok,

vasbetonhoz való vasdrót, téglafelvontógép, malteres ládak, bakok, gerendák eladó. Cim a kiadóban. 3227

Eladó

bevonulás miatt egy rend új vasutas al-tisztai egyenruha Maros-utca 3. sz. 3224

Megvételre kerestetik

használt, de jó karban lévő pianó. Ajánlatokat kér Dr. Velcsov Gézáé Sárosi-utca 7. 3258

Kerékpár,

teljesen jókarban, eladó. Thököly Imre-utca 4. 3277

Eladó

egy tőz és egy tavaszi férfi kabát. Petőfi-utca 8., földsz., ajtó 2., megtekinthető délelőtt. 3230

Egy jókarban lévő

jégsekrény eladó. Weitzer János-utca 18. szám. 3285

Raffia, Perceid

napi árban kapható Kovács Soma és Társaság, Arad. 3282

Gép csarnák

80-70 számig vizonteladónak is. Jutányos árban kapható. Marospart árúház, Forray utca. 2861

Tégla

jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos árban kapható. Jiraszek Iroda, telefon 1097., vagy Lázár Iroda, Hasszinger u. 5., telefon 747. 2761

Legjobb arckrém

az „Anny” arckrém, fehér és rózsaszínben. Egy tégely ára Kor. 2:50 és 3:50. Egyedül kapható Wajdits gyógyszerárban, Ferenc-tér. 2341

Veszek

koronázási bályegeket és egész gyűjteményeket. Könyvtárakat és egyes könyveket. Kerpel könyvkereskedés. 901

Postaiadók

szegszellenül és minden más méretű ládákat helyben szegszelve is, jutányosan ajánl Braun Adolf ládagyára, Arad-Ujmikefalca. 2305

Veszek

nyers borkövet minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad, Bercsényi Miklós-utca 39. Telefon 194. sz. 3093

Eladó

190 hektoliter kitűnő minőségű, saját termésű Apateleki Mokrahegyi asztalt bor. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3124

Új butorhitel

vétel és eladás, hitelképes egyéneknek részletre kölcsönképpen adok készpénzfizetési árakban. — ebédli, háló és nappali szoba berendezés, fa- és vasbutorok nagy választékban kaphatók. Állandó butorkiállítás Garai Karoly butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. Telefon 773. Kérem a címre figyelni. 2791

Egy azonnali

használatba vehető jókarban lévő cséplőgarnitúra, teljes felszereléssel, sürgősen, mindon elfogadható árban eladó. Cim a kiadóban. 3154

„Fűszilt”

cséplőgéphez, használt, de jó állapotban levőt, megvételre keresek. Szlovák, Temesfűves. 3150

Eladó

egy 3 1/2 es kétajtós Wertheim-kassza. Cim a kiadóban. 3220

Részgálé eladó.

Deák Ferenc-utca 29. Telefon 1124. 2721

Eladó

10 drb új 10-es és 7 drb új 8-as Bächer kormány, 25 drb csoroszllya, 12 drb 8-as nád, 500 drb ekecsavar. Ademann Ferenc, Ujszentanna. 3219

3 cséplőgarnitúra

felszereléssel 11.000 koronáért eladó. Esetleg külön-külön. Bővebbet Ardelean Octavian, Nadab. 3218

Használt ölem

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Fenyő-, dió- és gyümölcsfa eszmetők, riparis gyökeres és sima, építkezési anyagok nagyban és kicsinyben eladók. Bővebbet Deák Ferenc-utca 29. Telefon 1124. 1873

Cséplőgarnitúra

10-es, teljesen jókarban lévő, összes szíjjakkal eladó. Bővebbet Deák Ferenc-utca 29. Telefon 1124. 2143

Gyógyászat.

Rák és viskotegecs

elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-téri Wajdits-gyógyszerárban. Kis tégely 2 korona, nagy tégely 3 korona 50 fillér. 6171

Az anget

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12